

OPERA
NA ZAMKU
w Szczecinie

Alan Jay Lerner & Frederick Loewe

My Fair Lady

Alan Jay Lerner & Frederick Loewe

My Fair Lady

Światowa prapremiera / Welturaufführung:

15 marca 1956 / 15. März 1956, Mark Hellinger Theatre, Nowy Jork

---

Polska prapremiera / Polnische Uraufführung:

14 listopada 1964 / 14. November 1964

Operetka Poznańska / Operettentheater in Posen

Premiera obecnej realizacji / Premiere der aktuellen Bühnenrealisation:

13 listopada 2021 / 13. November 2021

Opera na Zamku w Szczecinie / Oper im Schloss Stettin

Musical MY FAIR LADY Lerner i Loewe jest przedstawiony zgodnie z umową z Concord Theatricals Ltd. w imieniu Tams-Witmark LLC / MY FAIR LADY von Lerner und Loewe wird gemäß einer Vereinbarung mit Concord Theatricals Ltd. im Namen von Tams-Witmark LLC präsentiert; www.tamswitmark.co.uk

Alan Jay Lerner & Frederick Loewe

My Fair Lady

Musical w 2 aktach / Musical in zwei Akten

Libretto i teksty piosenek / Libretto und Liedertexte:

Alan Jay Lerner

na podstawie sztuki **George'a Bernarda Shawa** i filmu **Gabriela Pascala Pygmalion**.

Oryginalna produkcja w reżyserii **Mossa Harta** /

nach dem Theaterstück von George Bernard Shaw und dem Film von Gabriel Pascal *Pygmalion*.

Originalproduktion unter der Regie von Moss Hart

Polski przekład / Polnische Übersetzung: **Antoni Marianowicz, Janusz Minkiewicz**

Kierownictwo muzyczne / Musikalische Leitung – Jerzy Wołosiuk

Reżyseria / Regie – Jakub Szydłowski

Choreografia / Choreografie – Jarosław Staniek, Katarzyna Zielonka

Scenografia / Szenografie – Grzegorz Policiński

Kostiumy / Kostüme – Dorota Sabak-Ciołkosz

Projekcje multimedialne / Multimedia-Projektionen – Robert Burzyński

Przygotowanie chóru / Chorvorbereitung – Małgorzata Bornowska

Współpraca muzyczna / Musikalische Zusammenarbeit – Przemysław Zych

Obsada / Besetzung

Henry Higgins – Janusz Kruciński

Eliza Doolittle – Anna Federowicz, Anna Gigiel

Pułkownik Pickering / Oberst Pickering – Tomasz Łuczak, Wojciech Socha

Alfred Doolittle – Wiesław Orłowski

Freddy Eynsford-Hill – Marcin Scech, Marcin Wortmann

Pani Higgins / Frau Higgins – Katarzyna Bieschke-Wabich, Danuta Kamińska

Pani Pearce / Frau Pearce – Lucyna Boguszevska, Małgorzata Zgorzelska

Profesor Zoltan Karpathy / Professor Zoltan Karpathy – Piotr Zgorzelski

Jamie – Piotr Zgorzelski

Harry – Michał Marszałek

Pani Eynsford-Hill / Frau Eynsford-Hill – Monika Galczyk-Lewicka

Pani Hopkins / Frau Hopkins – Małgorzata Kieć, Małgorzata Zgorzelska

Gapie / Gaffer – Adam Kacperski, Dawid Safin, Piotr Urban, Dariusz Hibler

Barman George / Barmann George – Winicjusz Jankowski

Policjant / Polizist – Jeppe Jakobsen

Służący / Diener – Ewa Olszewska, Marzena Wiencis-Mamrot, Aleksandra Wojtachnia, Adam Szramski,

Piotr Urban (**Lokaj Higginsa** / Diener von Higgins); Nayu Hata, Stephanie Nabet, Yu Yamani

Lord Boxington – Paweł Wolski

Lady Boxington – Maria Krahel

Szofer Karol / Fahrer Carl – Adam Kacperski

Kwiaciarka / Blumenverkäuferin – Chiara Belloni

Lokaj na balu / Balldiener – Dariusz Hibler

Królowa Transylwanii / Königin von Transsilvanien – Marina Waszyńska

Pokojówka w oranżerii / Zimmermädchen in der Orangerie – Justyna Zawilińska

Orkiestra, Chór i Balet Opery na Zamku / **Orchester, Chor und Ballet von Oper im Schloss Stettin**

Dyrygenci / Dirigenten – Jerzy Wołosiuk, Przemysław Zych

Inspicjenci / Inspizienten – Marta Miklińska, Maria Malinowska-Przybyłowicz

Realizacja dźwięku / Tontechnik – Jakub Skowroński

Szanowni Państwo

Przed nami kolejna premiera w Operze na Zamku w Szczecinie. Tym razem w jedynym na Pomorzu Zachodnim teatrze muzycznym zobaczymy *My Fair Lady*, musical oparty na sztuce Bernarda Shawa *Pigmalion*. Opera na Zamku po raz kolejny ucieka od schematu, poszukuje nowych środków wyrazu i nowych artystycznych dróg. Na jej deskach spotyka się klasyka i współczesność, nieodmiennie czarując i bawiąc publiczność. Sztuka ma skłaniać do refleksji, zachęcać do poszerzania horyzontów, ale czasem także bawić, zapewniając rozrywkę na wysokim poziomie.

Myślę, że w tym właśnie tkwi siła naszego teatru muzycznego. Respektując operę klasyczną, co jakiś czas poszukuje nowych rozwiązań i nowej jakości. Jestem przekonany, że dzisiejsza premiera zapisze się w historii Opery na Zamku jako niezwykle udane wydarzenie, do którego chętnie wracać będą zarówno artyści, jak i publiczność.

Korzystając z okazji, dziękuję całemu zespołowi Opery na Zamku za jego ciężką pracę w czasie pandemii. Dzięki temu, że sięgał po nowe rozwiązania, zapewnił nam, widzom, ciągłe obcowanie ze sztuką. Jego zaangażowanie i wytrwałość sprawiły także – mimo tego trudnego czasu dla kultury – że dziś będziemy uczestnikami niezwykłego wydarzenia.

Jaka będzie tegoroczna, szczecińska odsłona *My Fair Lady*? Aby się tego dowiedzieć, zapraszam na spektakl.

Olgierd Geblewicz
Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego

Sehr geehrte Damen und Herren,

eine weitere Premiere an der Oper im Schloss Stettin steht uns bevor. Im einzigen Musiktheater der Woiwodschaft Westpommern sehen wir diesmal *My Fair Lady*, ein Musical nach dem Stück von Bernard Shaw *Pygmalion*. Die Oper im Schloss entflieht einmal mehr dem Schema, sucht nach neuen Ausdrucksmitteln und neuen Wegen. Auf der Bühne treffen Klassik und Moderne aufeinander und verzaubern und unterhalten das Publikum ausnahmslos. Kunst soll zum Nachdenken anregen, zur Horizonterweiterung anregen, manchmal aber auch Spaß haben und Unterhaltung auf hohem Niveau bieten.

Ich denke, hier liegt die Stärke unseres Musiktheaters. Die Bedeutung der klassischen Oper respektieren und anerkennen, sucht es von Zeit zu Zeit nach neuen Lösungen und neuer Qualität. Ich bin überzeugt, dass die heutige Uraufführung als überaus gelungene Veranstaltung in die Geschichte der Oper im Schloss eingehen wird, zu der Künstler und Publikum gerne zurückkehren.

Ich möchte an dieser Stelle noch einmal dem gesamten Team der Schlossoper für ihren Einsatz während der Pandemie danken. Dadurch, dass sie nach neuen Lösungen griffen, sicherten sie uns, den Betrachtern, den ständigen Kontakt mit der Kunst. Ihre Hingabe und ihre Beharrlichkeit haben auch dazu geführt, dass wir trotz dieser schwierigen Zeit für die Kultur heute an einem außergewöhnlichen Ereignis teilnehmen werden. Was wird die diesjährige Stettiner Ausgabe von *My Fair Lady* sein? Um das herauszufinden, lade ich Sie zur Aufführung ein.

Olgierd Geblewicz
Marschall der Woiwodschaft Westpommern

Szanowni Widzowie

„A to dopiero! Przecież żem nie gadała nic złego! Mam legalne prawo sprzedawać kwiaty! Jezdem porządna dziewczyna, nie jakaś taka. Chcą skrzywdzić bidne dziewczynie!” – wykrzykuje biedna młoda kwiaciarka na początku musicalu *My Fair Lady*. I tak zaczyna się historia stara jak świat, historia Kopciuszka. Ale w przeciwieństwie do tej nieco mdłej baśniowej postaci nasza bohaterka ma temperament, ostry charakter, cięty język i... dumę. Profesor Higgins, przyjmując zakład, że nauczy ją pięknej wymowy i uczyni z niej damę, nie wie, jaki zamęt w jego życie wprowadzi zadziorna Eliza. Dziewczyna cichym Kopciuszkiem nie będzie, o nie. Trafi oczywiście na salony, podbije arystokrację, ale niejednemu pokaże swoje pazury.

Opowieść oparta jest na *Pigmalionie* Bernarda Shawa. Już z samym procesem tworzenia wielkiego widowiska scenicznego wiąże się ciekawa historia. Autor tekstów Alan Jay Lerner i kompozytor Frederick Loewe usiedli bowiem do pracy i szybko zrejterowali, uznając, że to się nie ma prawa udać, nie ma przecież niczego o miłości, nie ma scen zbiorowych, więc co to za musical?! Na szczęście po dwóch latach wrócili do Shawa i... stało się! Perełka święcąca triumfy na Broadwayu! Uwaga! – wystawiona ponad 2700 razy.

Na początku przytoczyłem jedne z pierwszych słów Elizy. A to jej ostatnie, znaczące: „Przecież żem przyszła z umytą głędom i rękami”. Znaczące, bo powiedziała to tak, jak sama chciała. Forma to jedno, a kobiecy upór, by być sobą – drugie.

Liebe Zuschauer

„Und das ist nur! Ich meine, ich habe nichts Schlechtes gesagt! Ich habe ein gesetzliches Recht, Blumen zu verkaufen! Ich bin ein anständiges Mädchen, nicht so. Sie wollen dem hübschen Mädchen wehtun!“ – ruft ein junger, armer Florist zu Beginn des Musicals *My Fair Lady* aus. Und so beginnt die Geschichte, die so alt wie die Welt ist, die Geschichte von Aschenputtel. Aber im Gegensatz zu dieser etwas langweiligen Märchenfigur hat unsere Heldin ein Temperament, einen scharfen Charakter, eine scharfe Zunge und... Stolz. Professor Higgins, der davon ausgeht, dass er ihr eine schöne Aussprache beibringt und sie zu einer Dame macht, weiß nicht, wie viel Verwirrung die kecke Eliza in sein Leben bringen wird. Das Mädchen wird kein stilles Aschenputtel sein, oh nein. Natürlich wird sie in Salons gehen, die Aristokratie erobern, aber er wird vielen seine Krallen zeigen.

Die Geschichte basiert auf Bernard Shaws *Pygmalion* und eine interessante Geschichte ist mit dem Entstehungsprozess eines großartigen Bühnenspektakels verbunden. Der Autor des Buches Alan Jay Lerner und der Komponist Frederick Loewe setzten sich an die Arbeit und zogen sich schnell zurück, erkannten, dass es nicht funktionieren konnte, es gibt nichts über Liebe, es gibt keine Gruppenszenen, also was ist das für ein Musical?! Glücklicherweise kehrten sie nach zwei Jahren nach Shaw zurück und – es geschah! Ein Juwel, das Triumphe am Broadway feiert – Achtung! – 2700 mal.

Ich begann mit einem von Elizas ersten Worten. Und dies ist ihr letzter, was bedeutet: „Aber ich kam mit sauberm Maul und gewaschenen Händen“. Bedeutsam, weil sie es so sagte, wie sie es wollte. Form ist eine Sache, und

Dziś pokażemy musicalowy Olimp z pełnokrwistymi postaciami, niebanalną fabułą, pełnymi werwy szlagierami, dowcipnymi dialogami i fenomenalną muzyką.

Będzie barwnie, głośno i pogodnie – na scenie i na sali. Bo o musicalach mówi się: aktorzy kochają je grać, a publiczność oglądać.

Zapraszam Państwa na kolejny Broadway w Operze na Zamku „głębom i rękami”! Ale podczas antraktów będziemy mówić piękną polszczyzną.

Jacek Jekiel
Dyrektor Opery na Zamku w Szczecinie

die Beharrlichkeit einer Frau, sie selbst zu sein, ist eine andere.

Heute zeigen wir das Musical Olimp mit Vollblutcharakteren, bemerkenswerter Handlung, energiegeladenen Hits, witzigen Dialogen und phänomenaler Musik.

Es wird bunt, laut und fröhlich – auf der Bühne und im Saal. Denn es gibt ein Sprichwort über Musicals: Schauspieler lieben es, sie zu spielen und das Publikum liebt es, sie zu sehen.

Ich lade Sie zu einem weiteren Broadway im Oper im Schloss ein. „Mit Maul und Hände!“ Aber während der Zwischenakten werden wir elegant sprechen.

Jacek Jekiel
Intendant der Oper im Schloss Stettin

Streszczenie libretta

Zusammenfassung des Librettos

Zdjęcie z koncertu inauguracyjnego w 2019 r., fot. P. Gamdzyk
Foto vom Eröffnungskonzert 2019, Foto: P. Gamdzyk

Streszczenie libretta

Pierwsze spotkanie profesora Henry'ego Higginsa, brytyjskiego, kapryśnego kawalera w średnim wieku, wiodącego fonetyka języka angielskiego, i Elizy Doolittle, młodej mieszkanki jednej z dzielnic Londynu, raczej z niższych sfer społecznych, ma miejsce w okolicach Opery Królewskiej w Covent Garden pewnego późnego wieczoru. Eliza sprzedaje fiołki. Higgins jest w trakcie jednej z jego niekończących się wypraw w poszukiwaniu nowych londyńskich dialektów (*Why Can't The English?*). Przystojny młody arystokrata Freddy Eynsford-Hill kompletnie jej nie zauważa, gdy nasza bohaterka próbuje sprzedać mu fiołki (*Wouldn't It Be Lovely?*). Pułkownik Pickering, również lingwista, zatrzymuje się w mieszkaniu Higginsa. Zaniedbany ojciec Elizy Alfred Doolittle daje wyraz swej optymistycznej, choć nieco nieortodoksyjnej filozofii w porywającej piosence *With a Little Bit of Luck*.

Eliza przychodzi do mieszkania Higginsa na lekcje angielskiego, ma nadzieję, że dzięki nauce znajdzie lepszą pracę. Pickering rzuca wyzwanie Higginsowi, które ma polegać na „metamorfozie ulicznicy w uosobienie językowej poprawności”. Higgins postrzega ją nie jako osobę, lecz obiekt swojego eksperymentu – tresuje Elizę tygodniami.

Zusammenfassung des Librettos

Das erste Treffen zwischen Professor Henry Higgins, einem brillanten, kapriziösen unverheirateten Mann mittleren Alters, führender englischer Phonetiker, und Eliza Doolittle, einer jungen Bewohnerin eines Londoner Viertels, eher der unteren Gesellschaft, findet eines späten am Royal Opera House in Covent Garden statt März Abend. Eliza verkauft Veilchen. Higgins ist auf einer seiner endlosen Reisen auf der Suche nach neuen Londoner Dialekten (*Why Can't The English?*). Der hübsche junge Aristokrat Freddy Eynsford-Hill bemerkt sie völlig nicht, als unsere Heldin versucht, ihm Veilchen zu verkaufen (*Wouldn't It Be Lovely?*). Oberst Pickering, ebenfalls Linguist, bleibt in Higgins Wohnung. Elizas vernachlässigter Vater Alfred Doolittle drückt seine optimistische, wenn auch etwas unorthodoxe Philosophie in dem fesselnden Lied *With a Little Bit of Luck* aus.

Eliza kommt zum Englischunterricht in Higgins Wohnung, sie hofft, durch das Studium einen besseren Job zu finden. Pickering fordert Higgins heraus, „ein Straßenkind in den Inbegriff sprachlicher Korrektheit zu verwandeln“. Higgins sieht sie nicht als Person, sondern als Objekt seines Experiments – er trainiert Eliza wochenlang. Da die Wissenschaft versagt, verliert Eliza ihren Mut, Higgins geht ihm auf die Nerven und selbst Pickerings Geduld geht zu Ende.

Ponieważ nauka nie daje efektów, Eliza traci odwagę, Higginsowi puszczają nerwy i nawet cierpliwość Pickeringa jest na wykończeniu. W swojej złości i poczuciu bezsensowności Eliza tworzy cały zestaw złośliwych fantazji z profesorem w roli głównej (*Just You Wait*). Wreszcie robi postępy i wszyscy razem ogłaszają zwycięzcę w *The Rain in Spain*.

Podbudowany swoim pierwszym sukcesem Higgins poddaje Elizę wstępemu testowi. W kolejnym tygodniu przedstawi ją snobistycznym gościom swojej matki na torze wyścigowym w Ascot. Eliza wyraża rosnącą ekscytację w *I Could Have Danced All Night*. Uderzająco uroczą w nowej sukni i fryzurze, pojawia się na wyścigach (*Ascot Gavotte*). Poinstruowana, aby w konwersacji nie wychodzić poza pogodę i zdrowie obecnych, wygłasza swoje kwestie w sposób nieskazitelny. Czar pryska, gdy jej entuzjazm z powodu znakomitego biegu konia, na którego postawiła, sprawia, że pozwala sobie na gwałtowny doping, niewłaściwy dla damy.

Freddy Eynsford-Hill zakochuje się bezgranicznie w nowej Elizie, a następnie wyśpiewuje pod jej oknem *On the Street Where You Live*. Sześć tygodni później Higgins, w najważniejszym teście, prezentuje Elizę na balu w ambasadzie. Wszyscy ją podziwiają i zastanawiają się, kim jest. Staje się oczywiste, że Eliza musi oczarować Karpathyego, europejskiego fonetyka. W szczytowym momencie balu Karpathy prosi Elizę do tańca i chwali czystość jej angielszczyzny.

Pickering i Higgins, z powrotem w mieszkaniu, cieszą się ze swojego sukcesu (*You Did It*). Żaden z nich nie bierze pod uwagę osobistych osiągnięć Elizy – przyswoiła klasę i nabrała odwagi. Aż w końcu dostrzega niesprawiedliwość tej sytuacji i wybucha, żądając uznania. Profesor jest nie tyle urażony, co zadziwiony, czuje się, jakby posąg ożył i przemówił.

In ihrer Wut und Sinnlosigkeit kreiert Eliza mit dem Professor in der Hauptrolle eine ganze Reihe bössartiger Fantasien (*Just You Wait*). Endlich macht er Fortschritte und alle geben gemeinsam den Gewinner in *The Rain in Spain* bekannt.

Aufgeregt über seinen ersten Erfolg stellt Higgins Eliza auf eine Vorprüfung. In der folgenden Woche stellte sie sie den snobistischen Gästen seiner Mutter auf der Rennstrecke von Ascot vor. Eliza drückt in *I Could Have Danced All Night* eine wachsende Aufregung aus. Auffallend süß in ihrem neuen Kleid und ihrer neuen Frisur kommt sie zu Rennen (*Ascot Gavotte*). Angewiesen, nicht über das Wetter und die Gesundheit der Anwesenden hinauszugehen, spricht sie tadellos. Ihre Begeisterung ist groß wegen des hervorragenden Laufs des Pferdes, auf das sie setzt. Dies lässt sie jedoch heftig jubeln, was für die Dame unpassend ist, und der Bann bricht.

Freddy Eynsford-Hill verliebt sich in die neue Eliza und singt dann vor ihrem Fenster *On the Street Where You Live*. Sechs Wochen später präsentiert Higgins Eliza auf einem Botschaftsball in ihrer wichtigsten Prüfung. Jeder bewundert sie und fragt sich, wer sie ist. Es wird offensichtlich, dass Eliza Karpathy, den europäischen Phonetiker, bezaubern muss. Auf dem Höhepunkt des Balls fordert Karpathy Eliza zum Tanzen auf und lobt die Reinheit ihres Englisch.

Pickering und Higgins, zurück in ihrer Wohnung, genießen ihren Erfolg (*You Did It*). Keines von beiden berücksichtigt die persönlichen Leistungen von Eliza – sie hat die Klasse erworben und Mut gewonnen. Schließlich sieht sie die Ungerechtigkeit dieser Situation und Eliza explodiert und fordert Anerkennung. Der Professor ist weniger beleidigt als erstaunt, er hat das Gefühl, die Statue sei lebendig geworden und hätte gesprochen. Empört und ungeduldig rennt Eliza aus dem Haus. Sie trifft Freddy und lässt ihre Wut an ihm aus (*Show Me*).

Oburzona i zniecierpliwiona Eliza wybiega z domu. Spotyka Freddy’ego i na nim wyładowuje swoją złość (*Show Me*). Przez resztę nocy dziewczyna bez celu przemierza ulice miasta. Spotyka swojego ojca, pijanego i wystrojonego na własne wesele. W międzyczasie wzbogacił się i matka Elizy w końcu zgadza się go poślubić (*Get Me to the Church on Time*).

Higgins odkrywa, że czuje się zraniony, gdyż Eliza go zostawiła. Spotyka ją w mieszkaniu swojej matki, dokąd udała się, szukając porady. Kłóć się gwałtownie (*Without You*) i ona wybiega. Dosłownie moment po jej wyjściu Higgins wreszcie zauważa, że Eliza stała się niezależną i godną podziwu osobą. Zdaje sobie sprawę, że bez niej trudno będzie mu żyć (*I’ve Grown Accustomed to Her Face*).

Z powrotem w mieszkaniu, zapada się w swoim fotelu przygotowany na stawienie czoła bezbarwnej, samotnej przyszłości. Ale właśnie wtedy, chwilę przed finalnym opadnięciem kurtyny, z ciemnego kąta pokoju wyłania się postać i Higgins rozpoznaje Elizę. Odchyła się w fotelu z przeciągłym zadowolonym westchnieniem i cicho mówi: „Eliza? Gdzie, do czorta, są moje kaptcie?”.

Prawa autorskie © 1962, Alan J. Lerner i Frederick Loewe

Für den Rest der Nacht wandert das Mädchen ziellos durch die Straßen. Sie trifft ihren Vater, betrunken und angezogen für seine eigene Hochzeit. In der Zwischenzeit ist er reich geworden und Elizas Mutter stimmt schließlich zu, ihn zu heiraten (*Get Me to the Church on Time*).

Higgins entdeckt, dass er verletzt ist, weil Eliza ihn verlassen hat. Er trifft sie in der Wohnung seiner Mutter, wo sie Rat sucht. Sie streiten heftig (*Without You*) und sie rennt raus. Buchstäblich einen Moment nach ihrer Abreise bemerkt Higgins endlich, dass Eliza eine unabhängige und bewundernswerte Person geworden ist. Er erkennt, dass es für ihn schwierig sein wird, ohne sie zu leben (*I’ve Grown Accustomed to Her Face*).

Zurück in der Wohnung sinkt er in seinen Sessel, bereit für eine farblose, einsame Zukunft. Doch gerade dann, kurz bevor sich der letzte Vorhang senkt, taucht eine Gestalt aus der dunklen Ecke des Raumes auf und Higgins erkennt Eliza. Mit einem langen, zufriedenen Seufzer lehnt er sich in seinem Stuhl zurück und sagt leise: „Eliza? Wo zum Teufel sind meine Pantoffeln?“.

Copyright © 1962, Alan J. Lerner und Frederick Loewe

Sylwetki twórców Porträte der Schöpfer

Alan Jay Lerner i Frederick Loewe, 1962 r., Wikimedia Commons

Alan Jay Lerner (1918–1986) – amerykański scenarzysta, librecista, autor muzyki i piosenek do musicali teatralnych i filmowych. Otrzymał trzy Oscary, trzy nagrody Tony i dwa Złote Globy.

Alan Jay Lerner, 1962 r., Wikimedia Commons

Alan Jay Lerner (1918–1986) – US-amerikanischer Drehbuchautor, Librettist, Autor von Musik und Liedern für Theater- und Filmmusicals. Er hat drei Oscars, drei Tony-Awards und zwei Golden Globes erhalten.

Alan Jay Lerner i Frederick Loewe razem napisali następujące sztuki: *Life of the Party*, *What's Up*, *The Day Before Spring*, *Brigadoon*, *Paint Your Wagon*, *My Fair Lady*, *Camelot*, *Gigi*. Lerner stworzył również *Love Life* z Kurtem Weillem, *On A Clear Day You Can See Forever* i *Carmelinę* z Burtonem Lane'em, *Coco* z André Previn, *1600 Pennsylvania Avenue* z Leonardem Bernsteinem i *Dance a Little Closer* z Charlesem Strousem. Napisał libretto i/ lub teksty do następujących filmów: *An American in Paris*, *Gigi*, *The Little Prince*, *The Royal Wedding*, a także do filmowych wersji swoich sztuk. Wydał dwie książki: *On the Street Where I Live* i *The Musical Theatre: A Celebration*.

Gemeinsam haben Alan Jay Lerner und Frederick Loewe die folgenden Stücke geschrieben: *Life of the Party*, *What's Up*, *The Day Before Spring*, *Brigadoon*, *Paint Your Wagon*, *My Fair Lady*, *Camelot*, *Gigi*. Lerner schuf auch *Love Life* mit Kurt Weill, *On A Clear Day You Can See Forever* und *Carmelina* mit Burton Lane, *Coco* mit André Previn, *1600 Pennsylvania Avenue* mit Leonard Bernstein und *Dance a Little Closer* mit Charles Strous. Er hat das Libretto und/ oder die Texte für folgende Filme geschrieben: *An American in Paris*, *Gigi*, *The Little Prince*, *The Royal Wedding*, sowie Verfilmungen seiner Theaterstücke. Er hat zwei Bücher veröffentlicht: *On the Street Where I Live* und *The Musical Theatre: A Celebration*.

Frederick Loewe (1901–1988) – amerykański kompozytor muzyki rozrywkowej pochodzenia austriackiego. Był genialnym dzieckiem, w wieku trzynastu lat debiutował koncertem z Berlińską Orkiestrą Symfoniczną. Do Ameryki przybył w roku 1923. W 1942 r. zaprosił Alana Jaya Lerner, autora tekstów, do współpracy. Efektem tej współpracy były następujące musicale teatralne: *The Day Before Spring*, *Brigadoon*, *Paint Your Wagon*, *My Fair Lady*, *Camelot*, filmy: *Gigi* i *The Little Prince* oraz teatralna wersja *Gigi*. Otrzymał kilka nagród Tony i kilka Oscarów.

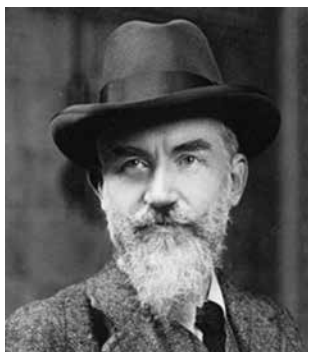

Frederick Loewe, 1962 r., Wikimedia Commons

Frederick Loewe (1901–1988) – US-amerikanischer Komponist populärer Musik österreichischer Herkunft. Er war ein brillantes Kind, mit dreizehn Jahren debütierte er bei den Berliner Symphonikern.

Er kam 1923 nach Amerika. 1942 lud er Alan Jay Lerner, einen Songwriter, zur Zusammenarbeit ein. Das Ergebnis dieser Zusammenarbeit sind folgende Theatermusicals: *The Day Before Spring*, *Brigadoon*, *Paint Your Wagon*, *My Fair Lady*, *Camelot*, die Filme: *Gigi* und *The Little Prince* und die Theaterfassung von *Gigi*. Er hat mehrere Tony- und Oscar-Preise erhalten.

George Bernard Shaw (1856–1950) – irlandzki dramaturg i prozaik, urodził się w Dublinie. Był czołowym dramaturgiem swojego pokolenia, napisał ponad sześćdziesiąt sztuk. W 1925 r. otrzymał literacką Nagrodę Nobla. Jego edukacja była nietypowa, ponieważ nie znosił zorganizowanych form nauki. Krótco pracował w biurze nieruchomości. W 1876 r. przeprowadził się do Londynu. Tu stał się cenionym krytykiem muzycznym i teatralnym w latach 80. i 90. XIX w., a także został członkiem Towarzystwa Fabian, dla którego napisał wiele pamfletów.

George Bernard Shaw, Wikimedia Commons

George Bernard Shaw (1856–1950) – irischer Dramatiker und Prosaautor, geboren in Dublin. Er war der führende Dramatiker seiner Generation, schrieb über sechzig Stücke. 1925 erhielt er den Nobelpreis für Literatur. Seine Ausbildung war ungewöhnlich, weil er organisierte Lernformen verabscheute.

Er arbeitete kurz in einem Immobilienbüro. 1876 zog er nach London. Hier avancierte er in den 1880er und 1890er Jahren zu einem angesehenen Musik- und Theaterkritiker und wurde auch Mitglied der Fabian Society, für die er zahlreiche Pamphlete verfasste.

Swoją karierę literacką rozpoczął jako powieściopisarz. Jako zagorzały zwolennik nowego teatru ibsenowskiego (*Quintessence of Ibsenism*, 1891) postanowił pisać sztuki, aby dać wyraz swojej krytyce sceny angielskiej. Swoje najwcześniejsze sztuki wydał w zbiorach *Plays Pleasant and Plays Unpleasant* (1898). W dwóch z nich, *Widowers' Houses* i *Mrs Warren's Profession*, ostro atakuje hipokryzję społeczną, w kolejnych dwóch: *Arms and the Man* i *The Man of Destiny*, krytyka jest łagodniejsza. Radikalny racjonalizm autora, jego kompletne lekceważenie konwenansów, uważność na dialekty i zabawa słowem często zmieniają scenę w kuźnię pomysłów, w sposób szczególnie wyraźny w słynnych dyskursach na temat siły życia: *Don Juan in Hell*, trzecim akcie pokazującym pogoń kobiety za mężczyzną, *Man and Superman* (1903). W późniejszych sztukach dyskusja czasem przysłania dramat, jak w *Back to Methuselah* (1921), choć w tym samym okresie pracował nad swoim dziełem *Saint Joan*, (1923), w którym na nowo opisuje dobrze znaną historię francuskiej dziewicy i przenosi ją ze średniowiecza do czasów współczesnych. Inne ważne sztuki tego autora to *Caesar and Cleopatra* (1901), sztuka historyczna przepełniona aluzjami do czasów współczesnych, a także *Androcles and the Lion* (1912), w której wykorzystał pewien rodzaj retrospektywnej historii i wyciągnął wnioski ze współczesnych ruchów dla ery chrześcijańskiej. W jednej z najważniejszych swoich sztuk dyskursywnych, *Major Barbara* (1905), uwaga widowni skupiona jest na sprytniej argumentacji, że człowiek może uzyskać zbawienie estetyczne jedynie poprzez aktywność polityczną, a nie jako jednostka. *The Doctor's Dilemma* (1906) to utwór humorystycznie sklasyfikowany przez Shawa jako tragedia, a tak naprawdę jest komedią naśmiewającą się z profesji medycznej. *Candida* (1898), ze społecznym podejściem do relacji seksualnych jako przedmiotem jego satyry, i *Pygmalion* (1912), błyskotliwe studium fonetyki

Er begann seine literarische Laufbahn als Schriftsteller. Als überzeugter Anhänger des neuen Ibsen-Theaters (*Quintessence of Ibsenism*, 1891) beschloss er, Theaterstücke zu schreiben, um seine Kritik an der englischen Bühne auszudrücken. Seine frühesten Stücke wurden in den Sammlungen *Plays Pleasant and Plays Unpleasant* (1898) veröffentlicht. In zwei von ihnen, *Widower's Houses* und *Mrs Warren's Profession*, greift die soziale Heuchelei heftig an, in den nächsten beiden: *Arms and the Man* und *The Man of Destiny* ist die Kritik milder. Der radikale Rationalismus des Autors, seine völlige Missachtung von Konventionen, die Beachtung von Dialekten und das Spiel mit Wörtern machen die Szene oft zu einer Ideenschmiede, insbesondere in den berühmten Diskursen über die Kraft des Lebens, *Don Juan in Hell*, dem dritten Akt, der das Leben der Frau zeigt Verfolgung hinter dem Mann, *Man and Superman* (1903). In späteren Stücken verschleiert die Diskussion manchmal das Drama, wie in *Back to Methuselah* (1921), obwohl er gleichzeitig an seinem Werk *Saint Joan* (1923) arbeitete, in dem er die gut beschriebene bekannte Geschichte der französischen Jungfrau und führt sie vom Mittelalter bis in die Gegenwart. Andere wichtige Stücke dieses Autors sind *Caesar and Cleopatra* (1901), ein historisches Stück voller Anspielungen auf die Neuzeit, und *Androcles and the Lion* (1912), in denen er eine Art Retrospektive verwendete Geschichte und zog Schlussfolgerungen aus modernen Bewegungen für das christliche Zeitalter. In *Major Barbara* (1905), einer der wichtigsten diskursiven Stücke, richtet sich die Aufmerksamkeit des Publikums auf das kluge Argument, dass der Mensch nur durch politisches Handeln und nicht als Individuum ästhetisches Heil erlangen kann. *The Doctor's Dilemma* (1906) ist ein Stück, das Shaw humorvoll als Tragödie klassifiziert, aber in Wirklichkeit ist es eine Komödie, die sich über den Arztberuf lustig macht. *Candida* (1898), mit einem so-

i inteligentne potraktowanie moralności klasy średniej i podziału klasowego, okazały się być jednymi z największych sukcesów Shawa. To połączenie dramatyzmu, komizmu i krytyki społecznej sprawia, że komedie Shawa mają szczególny wydźwięk. Wszystkie dzieła Shawa zostały wydane w trzydziestu sześciu tomach w latach 1930–1950.

Prawa autorskie © 1962, Alan J. Lerner i Frederick Loewe

zialen Zugang zu sexuellen Beziehungen als Gegenstand seiner Satire, und *Pygmalion* (1912), eine brillante Studie der Phonetik und eine intelligente Herangehensweise an die Moral der Mittelschicht und die Klassenteilung, erwiesen sich als einige von Shaws größten Erfolge. Es ist die Kombination aus Drama, Komödie und sozialer Korrektur, die Shaws Komödien einen besonderen Unterton verleiht. Alle Werke von Shaw wurden in den Jahren 1930–1950 in 36 Bänden herausgegeben.

Copyright © 1962, Alan J. Lerner und Frederick Loewe

Słowo od reżysera

Wort vom Regisseur

Kiedy w 1993 r. szczęśliwie ukończyłem szczecińskie liceum muzyczne w klasie altówki, nawet w najdłuższych snach nie przypuszczałem, że moje życie obierze kierunek o nazwie teatr. Marzyłem raczej o karierze sportowej. W grę wchodziła koszykówka lub tenis ziemny. Ale że pełnoletniość i puste kieszenie zobowiązywały, postanowiłem mimo kontynuowania nauki podjąć odpowiedzialną, ale przede wszystkim godziwą pracę, za którą regularnie otrzymywałem mógłbym sobie wygrażać. Obdarzony niewyrobnym, ale jako tako brzmiącym bas-barytonem odpowiedziałem na ogłoszenie Opery na Zamku w Szczecinie dotyczący zatrudnienia w charakterze artysty chóru. Szybkie przesłuchanie przeszedłem śpiewając i z dnia na dzień wbity w czoło co najmniej drugiej świeżości kostium zostałem po jednej próbie wypchnięty na scenę z niewiele mówiącym: „Orientuj się”. I stało się. Byłem zgubiony. Nieświadomy ogromu niebezpieczeństwa, karczemnie myśląc słowa, lecz nigdy nuty, bezpowrotnie rzucony zostałem w upojne, acz wiecznienienasycone ramiona Melpomeny. Z owego spektaklu pamiętam niewiele: chwytliwe melodie, żywiołowe kreacje aktorów, wytworne i połyskujące suknie oraz dekoracje z malowanej dyktacji i blikującej w światłach pleksi. Publiczność była naturalnie zachwycona. Ja byłem więcej niż zachwycony, mimo że wynagrodzenie było znacznie poniżej moich oczekiwań. Byłem pewien jednego. To było moje miejsce.

I tak rozpocząłem przygodę z teatrem muzycznym, która stała się dla mnie podróżą życia i wielką pasją. Spektakl nosił niewiele mi wtedy mówiący tytuł: *My Fair Lady*. Dziś, po blisko 30 latach, mam zaszczyt zaprosić Państwa na perłę klasyki gatunku w nowej, tym razem nieco odświeżonej odsłonie. To pierwszy spektakl reżyserowany przeze mnie w rodzinnym mieście. Wspaniale jest móc powrócić do Opery na Zamku. Wspaniale jest móc powrócić do *My Fair Lady*.

Jakub Szydłowski

Als ich 1993 die Musikschule in Stettin in der Bratschenklasse erfolgreich abschloss, dachte ich selbst in meinen kühnsten Träumen nicht, dass mein Leben in eine Richtung namens Theater gehen würde. Vielmehr habe ich von einer Sportkarriere geträumt. Aber das Mündigwerden und leere Taschen verpflichteten mich, trotz meiner Weiterbildung, eine verantwortungsvolle, Arbeit zu übernehmen. Begabt mit einem unvollendeten, aber klingenden Bassbariton, antwortete ich auf die Ankündigung der Oper im Schloss Stettin bezüglich einer Anstellung als Chorsänger. Ich habe das schnelle Vorsprechen mit Bravour bestanden und über Nacht, wurde ich nach einem Versuch auf die Bühne gedrängt mit dem wenig erzählenden „Orientiere dich“. Und es ist passiert. Unbewusst der Ungeheuerlichkeit der Gefahr, obwohl ich schrecklich verworrene Worte hatte, aber nie die Noten verwechselte, wurde ich unwiederbringlich in die berausenden, ewig unersättlichen Arme von Melpomene geworfen. Ich erinnere mich nicht mehr an viel von dieser Aufführung: Eingängige Melodien, lebendige Darbietungen von Schauspielern, schimmernde Kleider und Dekorationen aus lackiertem Sperrholz und im Licht glitzerndem Plexiglas. Das Publikum war natürlich begeistert. Ich war mehr als begeistert, obwohl Gehalt lag unter meinen schlimmsten Erwartungen.

Und so begann mein Abenteuer mit dem Musiktheater. Die Aufführung hatte einen Namen, der mir damals nicht viel sagte: *My Fair Lady*.

Heute, nach fast 30 Jahren, darf ich Sie in einer neuen, diesmal leicht aufgefrischten Version einladen. Es ist großartig, wieder in die Oper im Schloss kommen zu können. Es ist großartig, zu *My Fair Lady* zurückkehren zu können.

Jakub Szydłowski

Od mitycznego króla Cypru do musicalowego hitu, czyli okoliczności powstania *My Fair Lady*

Premiera musicalu *My Fair Lady*, z muzyką Fredericka Loewe i librettem oraz tekstami piosenek Alana Jaya Lerner, odbyła się na Broadwayu w 1956 r., gdzie grany był nieprzerwanie przez sześć i pół roku, nieco tylko krócej na West Endzie. Wersje międzynarodowe trudno nawet zliczyć. Droga musicalu na scenę była naprawdę niezwykła. Dzieło to właściwie nie miało powstać, przynajmniej według autora pierwowzoru literackiego, który zdecydowanie sprzeciwiał się muzycznej wersji *Pigmaliona*. Ale po kolei...

Grecki mit i historia bez happy endu

Okoliczności powstania musicalowej opowieści o kwiatciarce Elizie każą cofnąć się w czasie aż do starożytnej Grecji. To właśnie wtedy powstał mit o Pygmalionie, królu Cypru, ale i słynnym rzeźbiarzu, który zakochał się w stworzonym przez siebie posągu. Zwrócił się zatem do bogini miłości o pomoc, Afrodyta ożywiła statuetkę, król nadał dziewczynie imię Galatea i natychmiast ją poślubił. Ta historia stała się przyczynkiem do powstania między innymi komedii Williama Schwencka Gilberta, opery buffa Jeana Philippe'a Rameau, operetki Franza von Suppé, aż wreszcie w 1912 r. stała się inspiracją dla George'a Bernarda Shawa.

Vom mythischen König Zyperns bis zum Musical-Hit oder den Umständen der Entstehung von *My Fair Lady*

Das Musical *My Fair Lady* wurde 1956 am Broadway uraufgeführt, mit Musik von Frederick Loewe und einem Libretto mit Liedertexten von Alan Jay Lerner, wo es sechseinhalb Jahre ununterbrochen gespielt wurde, nur etwas kürzer im West End. Die internationalen Versionen sind schwer zu zählen. Der Weg des Musicals auf die Bühne war wirklich erstaunlich. Dieses Werk sollte nicht wirklich geschaffen werden, zumindest nach Ansicht des Autors des literarischen Prototyps, der sich der musikalischen Version von *Pygmalion* stark widersetzte. Aber darüber wird der Reihe nach...

Griechischer Mythos und eine Geschichte ohne Happy End

Die Umstände der musikalischen Geschichte um die Blumenverkäuferin Eliza versetzen uns in die Zeit des antiken Griechenlands. Damals entstand der Mythos über Pygmalion, den König von Zypern, aber auch einen berühmten Bildhauer, der sich in die von ihm geschaffene Statue verliebte. Also wandte er sich an die Göttin der Liebe um Hilfe, Aphrodite belebte die Statue wieder, der König nannte das Mädchen Galatea und heiratete sie sofort. Diese Geschichte trug unter anderem zur Entstehung von William Schwenck Gilberts Komödie, Jean Philippe Rameaus komische Oper, Franz von Suppés Operette bei und wurde schließlich 1912 zu einer Inspiration

Wspominany mit cieszył się sporą popularnością w epoce wiktoriańskiej, a Shaw twórczo przetworzył go w zupełnie nową opowieść. Pierwsze wystawienie *Pigmaliona* odbyło się w 1913 r. w Wiedniu, sztuka wielokrotnie gościła później na deskach teatrów na całym świecie (tylko w Polsce, zaczynając od 1914 r., miała 53 premiery). Popularność dramatu stała się prawdziwą zmorą dla Shawa – chodziło przede wszystkim o zakończenie. Część krytyki i londyńska publiczność domagały się happy endu, Eliza w finale podjęła zaś decyzję wyłamującą się ze schematów typowych dla dzieł z tego okresu. Sam pisarz nie był tymi oczekiwaniami bardzo zaskoczony, jednak gdy został zaproszony na 100 przedstawienie do His Majesty's Theatre i obejrzał zakończenie, ostro zaprotestował. Producent spektaklu i odtwórca roli Higginsa próbował mu przemówić do rozsądku, tłumacząc, że ten finał przynosi pieniądze, na co irlandzki dramaturg odrzekł: „Twoje zakończenie jest nikczemne. Powinieneś zostać zastrzelony”. Shaw w końcu tak się zirytował sytuacją z *Pigmalionem*, że do wydania z 1916 r. dołączył esej: *Co wydarzyło się później*, wyjaśniając przyczyny takiego, a nie innego finału sztuki. Do dziś *Pigmalion* jest drukowany z tym dodatkiem, nie zmienił on jednak praktyki wykonawczej. Jednym słowem, Shaw swoje, a producenci spektakli swoje. Twórca ostatecznie zgodził się na kompromis, co do przyszłości Elizy, dopiero przy wersji filmowej w 1938 r., a i tak na ekranie zobaczył później wersję odbiegającą od jego propozycji...

Cóż, relacje sztuki i show biznesu bywają skomplikowane.

für George Bernard Shaw. Der Mythos war während der viktorianischen Ära populär und Shaw hatte ihn kreativ in eine ganz neue Geschichte verwandelt. Die erste Inszenierung von *Pygmalion* fand 1913 in Wien statt und das Stück wurde später von Theatern in der ganzen Welt mehrfach aufgeführt (nur in Polen, ab 1914 hatte es 53 Uraufführungen). Die Popularität des Dramas wurde für Shaw zu einem echten Fluch – es ging über allem um das Ende. Einige Kritiker und das Londoner Publikum forderten ein Happy End und Eliza am Ende des Werkes trifft eine Entscheidung, die mit den typischen Werken dieser Zeit brach. Der Autor selbst war von diesen Erwartungen nicht sehr überrascht, aber als er zur 100. Vorstellung im His Majesty's Theatre eingeladen wurde und das Ende sah, protestierte er scharf. Der Produzent der Show und der Nachahmer der Rolle von Higgins versuchte mit ihm zu argumentieren und erklärte, dass dieses Finale Geld bringe, worauf der irische Dramatiker antwortete: „Dein Ende ist verabscheuungswürdig. Du solltest erschossen werden“. Shaw war von dieser Situation mit *Pygmalion*, dass er der Ausgabe von 1916 einen Aufsatz *Was als nächstes geschah* beifügte, in dem er die Gründe für solches, und nicht anderes Ende des Stücks erklärte. Bis heute wird *Pygmalion* mit diesem Zusatz gedruckt, aber an der Aufführungspraxis hat sich nichts geändert. Mit einem Wort, Shaw ist sein und die Produzenten ihrer Performances. Erst mit der Verfilmung von 1938 willigte der Künstler schließlich ein, Kompromisse bei Elizas Zukunft einzugehen, und er sah später eine von seinem Vorschlag abweichende Version auf der Leinwand...

Nun, die Beziehung zwischen Kunst und Showbusiness kann kompliziert sein.

Tylko dwóch takich w historii

Ten irlandzki dramaturg, powieściopisarz, krytyk teatralny i muzyczny, działacz polityczny, o kontrowersyjnych poglądach, należał na to, by nazywać go „po prostu” Bernardem Shawem. Wywarł wielki wpływ na epokę, w której tworzył, nie tylko w obszarze literatury i teatru, ale szeroko rozumianej kultury, a nawet życia politycznego. Napisał ponad sześćdziesiąt sztuk, a *Pigmalion* zaliczany jest do jego najważniejszych dzieł. Jego umiejętność operowania słowem i celność wypowiedzi była niezwykła, jest autorem niezliczonych aforyzmów. Przez niemal osiemdziesiąt lat pozostawał jedynym człowiekiem, który otrzymał literacką Nagrodę Nobla (za całokształt twórczości) i Oscara (za scenariusz do filmowej adaptacji *Pigmaliona*). Osiągnięcie to wyrównał w 2016 r. Bob Dylan. Bernard Shaw uważany jest przez wielu znawców za drugiego, po Williamie Szekspirze, najwybitniejszego brytyjskiego dramaturga.

Uparty Gabriel Pascal

W połowie lat 30. zeszłego stulecia urodzony na Węgrzech producent Gabriel Pascal rozpoczął starania o prawa do ekranizacji dzieł Shawa. Ten początkowo odmawiał, miał bowiem złe doświadczenia z wcześniejszymi adaptacjami filmowymi. Pascalowi w końcu udało się przekonać go do zmiany zdania, pod dwoma warunkami. Jednym z nich był stały nadzór nad produkcją. Drugi zaś, jeszcze bardziej kategoryczny, dotyczył absolutnego braku zgody na wersję muzyczną *Pigmaliona* (bo od tej sztuki zacząć chciał Pascal). Miał on bowiem złe doświadczenia z filmem, z teatrem muzycznym zaś jeszcze gorsze. Jego sztuka *Arms and the Man* w operetkowej wersji szła pod tytułem *The Chocolate Soldier*. Shaw postawił wówczas przed realizatorami określone kryteria – nie mogą wykorzystywać imion postaci i dialogów, na afiszu pojawić ma się wyraźne zaznaczenie, że jest to parodia, i wreszcie, że nie chce on żadnego wynagrodzenia. Wersja sceniczna dość wy-

Nur zwei in Geschichte waren so

Dieser irische Dramatiker, Romanautor, Theater- und Musikkritiker, politische Aktivist und Kontroverse bestand darauf, „einfach“ Bernard Shaw genannt zu werden. Er übte einen großen Einfluss auf die Epoche, in der er schuf, nicht nur auf dem Gebiet der Literatur und des Theaters, sondern auch auf die allgemein verstandene Kultur und sogar auf das politische Leben. Er schrieb über sechzig Theaterstücke und *Pygmalion* ist eines seiner wichtigsten Werke. Seine Fähigkeit, Worte zu gebrauchen und die Genauigkeit seiner Rede war außergewöhnlich, er ist der Autor unzähliger Aphorismen. Fast achtzig Jahre lang erhielt er als einziger den Literaturnobelpreis (für sein Lebenswerk) und einen Oscar (für das Drehbuch zur Verfilmung von *Pygmalion*). Diese Leistung wurde noch einmal in 2016 von Bob Dylan erreicht. Bernard Shaw wird von vielen Experten als der zweitgrößte britische Dramatiker nach William Shakespeare angesehen.

Hartnäckiger Gabriel Pascal

Mitte der 1930er Jahre begann der in Ungarn geborene Produzent Gabriel Pascal, sich um die Rechte zur Verfilmung von Shaws Werken zu bewerben. Er lehnte zunächst ab, weil er mit früheren Verfilmungen schlechte Erfahrungen gemacht hatte. Pascal schaffte es schließlich, ihn unter zwei Bedingungen davon zu überzeugen, seine Meinung zu ändern. Eine davon war die ständige Produktionsüberwachung. Die zweite, noch kategorischere, betraf die absolute Ablehnung der musikalischen Version von *Pygmalion* (weil Pascal mit diesem Stück beginnen wollte). Er hatte schlechte Erfahrungen mit Film und noch schlimmer mit Musiktheater gemacht. Sein Stück *Arms and the Man* in einer Operettenfassung trug den Titel *The Chocolate Soldier*. Shaw stellte dann bestimmte Kriterien an die Produzenten – sie dürfen keine Namen von Charakteren oder Dialogen verwenden, das Poster sollte klar darauf hinweisen, dass es sich um

raźnie zbliżała się jednak do literackiego pierwowzoru, a dramaturg wyraził głęboką pogardę dla ostatecznego rezultatu. Gwoździem do trumny dla jego relacji z teatrem muzycznym było to, że operetka okazała się międzynarodowym sukcesem, a on odmówił jakiegokolwiek gratyfikacji finansowej. To gorzkie doświadczenie zostało z nim do końca życia. Wracając jednak do filmowej wersji *Pigmaliona*, otrzymała ona sporo nowych scen i dialogów (włączając słynną lekcję dykcji: „the rain in Spain stays mainly in the plain”). Film w reżyserii Anthony’ego Asquitha i Lesliego Howarda wszedł na ekrany w 1938 r., w rolę Elizy Doolittle wcieliła się Wendy Hiller, w rolę profesora Higginsa zaś Leslie Howard. Film okazał się ogromnym sukcesem finansowym, wzbudził też uznanie krytyki. Otrzymał nagrodę Akademii Filmowej za scenariusz i trzy nominacje – dla najlepszego obrazu, aktorki i aktora pierwszoplanowego. To właśnie scenariusz filmowy *Pigmaliona* stanie się później podstawą do prac nad musicalową wersją sceniczną.

Kategorycznie odmawiam

Bernard Shaw, zrażony do teatru muzycznego na dobre, nie chciał nawet słyszeć o muzyce do *Pigmaliona*. A prośby o prawa zaczęły się już w 1921 r., kiedy to zwrócił się o nie sam Franz Lehár, król operetki. Kolejne próby, za życia autora nieudane, podejmował potem wspomniany już producent filmowy. Podobno jeszcze w 1948 r. interweniowano w tej sprawie, Shaw odpisać miał następująco: „Kategorycznie zabraniam takich nadużyć. Jeśli *Pigmalion* ze swą muzyką słów nie jest dobry dla twoich znajomych, to ich talent musi być doprawdy czymś nadzwyczajnym”. Shaw zmarł niedługo potem, bo w 1950 r., i niemal natychmiast do pomysłu musicalowej wersji sztuki wrócił Gabriel Pascal. Pojawiła się szansa, że po kilkudziesięciu latach w końcu uda mu się dopiąć swego. Prawie dopiąć... W pierwszej kolejności udał się do słynnego duetu Richard Rodgers i Oscar Hammerstein II, od których usłyszał, że jest ona nieprzekładalna na

eine Parodie handelt und schließlich, dass er keine Vergütung möchte. Die Bühnenfassung näherte sich jedoch ganz deutlich dem literarischen Vorbild, und der Dramatiker äußerte eine tiefe Verachtung für das Endergebnis. Der Sargnagel für seine Beziehung zum Musiktheater war, dass die Operette ein internationaler Erfolg wurde und er jede finanzielle Befriedigung verweigerte. Diese bittere Erfahrung begleitete ihn für den Rest seines Lebens. Zurück zur Verfilmung von *Pygmalion* erhielt sie jedoch viele neue Szenen und Dialoge (einschließlich der berühmten Diktionsstunde: „the rain in Spain stays mainly in the plain“). Der Film unter der Regie von Anthony Asquith und Leslie Howard wurde 1938 veröffentlicht, mit Wendy Hiller als Eliza Doolittle und Leslie Howard als Professor Higgins. Der Film erwies sich als großer finanzieller Erfolg und erntete auch Kritikerlob. Er erhielt den Film Academy Award für das Drehbuch und drei Nominierungen – für den besten Film, Schauspielerin und Hauptdarsteller. Es ist das Drehbuch von *Pygmalion*, das später die Grundlage für die Arbeit an der Musical-Bühnenfassung bildet.

Ich lehne es kategorisch ab

Bernard Shaw, endgültig desillusioniert vom Musiktheater, wollte nicht einmal von der Musik zu *Pygmalion* hören. Und schon 1921 begannen die Anfragen um Bearbeitungsrechte, als Franz Lehár, der König der Operette, selbst danach fragte. Weitere Versuche, die zu Lebzeiten des Autors erfolglos blieben, wurden später von dem oben genannten Filmproduzenten unternommen. Offenbar wurde noch in 1948 versucht, den Autor von der Sache zu überzeugen. Shaw schrieb folgendes zurück: „Ich verbiete solche Missbräuche kategorisch. Wenn *Pygmalion* mit seiner Wortmusik scheint deinen Freunden schlecht zu sein, dann muss ihr Talent wirklich etwas Außergewöhnliches sein“. Shaw starb kurz darauf, im Jahr 1950, und Gabriel Pascal kehrte fast sofort zu der Idee einer musikalischen Version des Stücks zurück. Es bestand die Chance, dass er

język teatru muzycznego. Zapukał zatem do kolejnych drzwi, tym razem Alana Jaya Lerner i Fredericka Loewe, ci rozpoczęli nawet prace. Szybko jednak również i oni orzekli, że z tego materiału nie da się zrobić musicalu – przede wszystkim w *Pigmalionie* główny wątek to nie jest historia miłosna, brakowało też drugiej historii miłosnej w tle. Wychodziło na to, że właściwie nikt nie wierzył, że ta produkcja jest możliwa. Loewe i Lerner zajęli się innymi projektami, a Pascal, nie doczekawszy się realizacji swojej koncepcji, zmarł.

Minęło kilka lat, a librecista znowu zaczął myśleć o *Pigmalionie*. Wraz z Loewe zaczęli prace nad musicaliem – wszystkie ich obawy zniknęły, kiedy zrozumieli, że tekst wymaga po prostu kilku zmian, przede wszystkim zaś dodać trzeba to, co działo się między bohaterami poza sceną. To było niczym olśnienie. I tak 15 marca 1956 r. w Mark Hellinger Theatre odbyła się długo oczekiwana premiera *My Fair Lady*, w reżyserii Mossa Harta. W obsadzie pojawili się między innymi Julie Andrews (Eliza Doolittle), Rex Harrison (Henry Higgins) i Stanley Holloway (Alfred P. Doolittle). W 1964 r. musical przeniesiono na srebrny ekran, reżyserii podjął się George Cukor. Obaj wspomniani aktorzy pojawili się w filmie, a Elizę Doolittle zagrała Audrey Hepburn (ciekawostką jest, że nie wykonywała ona songów, głosu na potrzeby ekranizacji użyczyła Marni Nixon). Zarówno wersja teatralna, jak i filmowa wzbudziły zachwyt krytyków i publiczności. Zostały obsypane nagrodami – Rex Harrison za rolę profesora Higginsa otrzymał najpierw nagrodę Tony, a potem Oscara. Na Broadwayu *My Fair Lady* była grana 2717 razy, co stanowiło wówczas rekordową liczbę spektakli.

Jeden z najwybitniejszych amerykańskich krytyków w historii Brooks Atkinson napisał w „The New York Timesie”, że to jeden z najlepszych musicali XX w.

nach mehreren Jahrzehnten endlich sein Ziel erreichen würde. Fast hätte er es geschafft... Zuerst ging er zu dem berühmten Duo Richard Rodgers und Oscar Hammerstein II, von dem er hörte, dass es nicht in die Sprache des Musiktheaters übersetzt werden kann. Also klopfte er an die nächste Tür, diesmal Alan Jay Lerner und Frederick Loewe, sie fingen sogar an zu arbeiten. Allerdings stellten sie auch schnell fest, dass es unmöglich war, aus diesem Material ein Musical zu machen – erstens ist in *Pygmalion* die Haupthandlung keine Liebesgeschichte, es gab auch keine zweite Liebesgeschichte im Hintergrund. Es stellte sich heraus, dass kaum jemand glaubte, dass diese Produktion möglich sei. Loewe und Lerner nahmen andere Projekte auf und Pascal starb, da sein Konzept nicht realisiert wurde.

Mehrere Jahre vergingen, und der Librettist begann wieder über *Pygmalion* nachzudenken. Gemeinsam mit Loewe begannen sie mit der Arbeit am Musical – all ihre Ängste waren verschwunden, als sie verstanden, dass der Text lediglich ein paar Änderungen erfordert und vor allem das, was zwischen den Charakteren abseits der Bühne passierte, hinzugefügt werden muss. Es war eine Offenbarung. Und so fand am 15. März 1956 im Mark Hellinger Theater die lang erwartete Premiere von *My Fair Lady* unter der Regie von Moss Hart statt. Zur Besetzung gehören unter anderem Julie Andrews (Eliza Doolittle), Rex Harrison (Henry Higgins) und Stanley Holloway (Alfred P. Doolittle). 1964 wurde das Musical auf die Leinwand übertragen und

von George Cukor inszeniert. Beide oben genannten Schauspieler traten im Film auf, während Eliza Doolittle von Audrey Hepburn gespielt wurde (es ist interessant, dass sie keine Lieder aufführte, sie wurde von Marni Nixon für die Vorführung geäußert). Sowohl die Kino- als auch die Filmfassung begeisterten Kritiker und Publikum. Sie wurden mit Auszeichnungen überhäuft – Rex Harrison erhielt einen Tony Award, dann einen Oscar für

Polskie drogi

Historia kwiaciarki Elizy zauroczyła także polskich widzów, był to jeden z pierwszych musicali amerykańskich, które otrzymały zgodę komunistycznych władz na premierę. Pierwsze wystawienie odbyło się w 1964 r. w Operetce Poznańskiej, a później doczekał się on aż 27 inscenizacji. Sięgały po niego teatry operetkowe, operowe i dramatyczne. Można nawet nazwać go musicalowym hitem okresu PRL-u. Na pewno do jego popularności przyczyniła się też świetna wersja filmowa. W niektórych teatrach wracał na scenę kilkakrotnie – na przykład w Teatrze Muzycznym im. Danuty Baduszkowej w Gdyni odbyły się trzy realizacje. Ostatnie wystawienie miało miejsce w 2013 r. w Operze Śląskiej w Bytomiu. Kluczem do powodzenia inscenizacji, co wywnioskować można z historii tego musicalu na deskach polskich teatrów, jest dobór obsady. Jedną z legendarnych kreacji partii Elizy stworzyła Barbara Rylska w warszawskim Teatrze Komedia. I pomyśleć, że gdyby nie idée fixe pewnego producenta węgierskiego pochodzenia być może musical ten nigdy by nie powstał.

dr Aleksandra Zając-Kiedysz

seine Rolle als Professor Higgins. Am Broadway wurde *My Fair Lady* 2.717 Mal gespielt, was damals eine Rekordzahl an Aufführungen war.

Einer der größten amerikanischen Kritiker der Geschichte, Brooks Atkinson, schrieb in der „New York Times“, dass es eines der besten Musicals des 20. Jahrhunderts sei.

Polnische Pfade

Die Geschichte der Blumenverkäuferin Eliza verzauberte auch die polnischen Zuschauer, es war eines der ersten amerikanischen Musicals, das für seine Premiere die Genehmigung der kommunistischen Behörden erhielt. Die erste Inszenierung fand 1964 in der Posener Operette statt, später hatte sie sogar 27 Aufführungen. Es wurde von Operetten-, Opern- und Schauspieltheatern aufgeführt. Man kann es sogar einen musikalischen Hit der Zeiten der Volksrepublik Polen nennen. Zu seiner Popularität hat sicherlich auch die großartige Verfilmung beigetragen. In einigen Theatern kehrte er mehrmals auf die Bühne zurück – zum Beispiel im Danuta Baduszkowa-Musiktheater in Gdynia fanden drei Realisationen statt. Die letzte Inszenierung fand 2013 an der Schlesischen Oper in Bytom statt. Der Schlüssel zum Erfolg der Inszenierung, der sich aus der Geschichte dieses Musicals auf der Bühne polnischer Theater ableiten lässt, ist die Auswahl der Besetzung. Eine der legendären Aufführungen von Elizas Party wurde von Barbara Rylska im Komödientheater in Warschau geschaffen. Und kann man meinen, dass das Musical ohne der Idee eines bestimmten ungarischen Produzenten vielleicht nicht entstanden wäre.

Dr. Aleksandra Zając-Kiedysz

Językowe potyczki
Sprachenbemühungen

Językowe potyczki

Moja piękna pani z dzielnicy Mayfair.

Językowa lekcja stylu w musicalu *My Fair Lady*

Musical *My Fair Lady* powstał w samym środku złotej ery na Broadwayu, z jednej strony jest on zbudowany według prawideł wprowadzonych do tego gatunku w 1943 r. przez Richarda Rodgersa i Oscara Hammersteina II, z muzyką o bardzo europejskiej stylistyce, z drugiej zaś widać w nim sygnały zmian, jakie dokonywać zaczęły się w świecie musicalu w tym okresie. Ma on szalenie interesującą warstwę fabularną, opartą na solidnym materiale literackim, fonetyczne potyczki Elizy i profesora Higginsa czynią go przy tym bardzo oryginalnym.

Gra słów w tytule

Dlaczego w ogóle musical nosi tytuł *My Fair Lady*? Twórcy poszukiwali czegoś bardziej wpadającego w ucho niż imię bohatera greckiego mitu. Ostatecznie Alan Jay Lerner zdecydował się na sprytny zabieg. Z jednej strony skorzystał z podpowiedzi samego Bernarda Shawa, który swojego *Pigmaliona* roboczo zatytułował *Fair Eliza*. Z drugiej zaś strony sięgnął po starą dziecięcą rymowankę „London Bridge is Falling Down”, w której każda

Sprachenbemühungen

Meine schöne Dame von Mayfair.

Stilvoller Sprachunterricht im Musical *My Fair Lady*

Das Musical *My Fair Lady* entstand in der Mitte des goldenen Zeitalters am Broadway, es ist einerseits nach den 1943 von Richard Rodgers und Oscar Hammerstein II in dieses Genre eingeführten Regeln gebaut, mit Musik von einem sehr europäischen Stil, andererseits zeigt es sich in Signalen der Veränderungen, die in dieser Zeit in der Welt des Musicals begannen. Es hat eine äußerst interessante Handlung, die auf solidem literarischem Material basiert, die phonetischen Schlachten zwischen Eliza und Professor Higgins machen es sehr originell.

Wortspiel im Titel

Warum heißt das Musical überhaupt *My Fair Lady*? Die Macher suchten nach etwas Eingängigerem als dem Namen des Helden eines griechischen Mythos. Letztendlich hat sich Alan Jay Lerner für ein smartes Verfahren entschieden. Einerseits nutzte er die Hinweise von Bernard Shaw selbst, der seinen *Pygmalion* versuchsweise *Fair Eliza* betitelt hatte. Andererseits griff er nach einem alten Kinderlied „London Bridge is Falling Down“, in dem

zwrotka kończy się słowami „my fair lady”. To jednak nie koniec zawilości związanych z tytułem. „Moja piękna pani” to w języku angielskim archaiczne określenie wyrażające miłość, ale i oddanie w kontekście miłości rycerskiej. Autor libretta puszczał chyba oko do pana profesora, być może nie tylko Eliza mogłaby się tu czegoś nauczyć. A jest jeszcze strona czwarta.

Już w pierwszej scenie musicalu Henry Higgins składa taką oto deklarację:

„Słyszał pan angielszczyznę tej dziewczyny. To nic, że na razie uszy nam puchły. Otóż podejmuję się sprawić w ciągu pół roku, że wezmą ją za prawdziwą damę z Mayfair.

MAYFAIR LADY na balu w ambasadzie!”

Londyńska dzielnica Mayfair to miejsce, gdzie ponoć są najdroższe czynsze na świecie. Niegdyś był tu targ bydła, obecnie to handlowa dzielnica, z ambasadami, luksusowymi hotelami, Królewską Akademią Sztuki itd. Jest tu legendarny Klub Annabel’s, dostępny jedynie nielicznym, który ponoć odwiedziła kiedyś sama królowa. A oprócz niej między innymi Frank Sinatra, Jackie Kennedy i Aristoteles Onassis. W zaułkach znajdują się liczne sklepy, w Thomas Goode & Co od 1827 r. w porcelanę i luksusowe mydła zaopatruje się rodzina królewska, niedaleko garnitury zamawiał Winston Churchill, tu zaprojektowany został kapelusz admirała Nelsona. Dyskretna elegancja, wielowiekowa tradycja i spora dawka snobizmu – do tego właśnie świata wprowadzić chciał dziewczynę z Cockney profesor Higgins.

Projekt Dama

Tam, gdzie spotyka się profesor fonetyki ze specjalistą od lingwistyki indyjskiej oraz mówiąca jednym z dziesiątków londyńskich dialektów kwiaciarka, dojsć musi do językowych efektów specjalnych. To właśnie język, przede wszystkim za sprawą akcentu, pozwala z niezwykłą wprost precyzją na identyfikację pochodzenia w Wielkiej Brytanii. Kiedy pan Doolit-

jede Strophe mit dem Satz „my fair lady” endet. Dies ist jedoch nicht das Ende der Feinheiten, die mit dem Titel verbunden sind. My Beautiful Lady ist ein archaischer Ausdruck im Englischen, der Liebe, aber auch Hingabe im Kontext von ritterlicher Minne ausdrückt. Der Autor des Librettos zwinkerte dem Professor wohl zu, vielleicht konnte hier nicht nur Eliza etwas lernen. Und es gibt auch Seite vier. In der allerersten Szene des Musicals

macht Henry Higgins folgende Aussage: „Sie haben das Englisch das Englisch dieses Mädchens gehört. Es ist nicht schlimm, dass unsere Ohren deswegen weh tun. Ich verspreche, sie innerhalb von sechs Monaten zu einer echten Mayfair-Lady zu machen. MAYFAIR LADY beim Ball in der Botschaft!“

Der Londoner Stadtteil Mayfair gilt als der Ort, an dem die Mieten die teuersten der Welt sind. Früher gab es hier einen Viehmarkt, heute ist es ein Geschäftsviertel mit Botschaften, Luxushotels, der Royal Academy of Arts usw. Es gibt den legendären Annabel’s Club, der nur wenigen zugänglich ist, die angeblich von der Königin besucht wurden Sie selbst. Und neben ihr unter anderem Frank Sinatra, Jackie Kennedy und Aristoteles Onassis. Es gibt viele Geschäfte in den Gassen, bei Thomas Goode & Co aus dem Jahr 1827 werden Porzellan und Luxusseifen von der königlichen Familie geliefert, in der Nähe bestellte Winston Churchill Anzüge, hier wurde der Hut von Admiral Nelson entworfen. Dezentere Eleganz, jahrhundertalte Tradition und eine gehörige Portion Snobismus – das ist die Welt, die Professor Higgins dem Mädchen aus Cockney näher bringen wollte.

Dame-Projekt

Wo ein Phonetikprofessor auf einen Spezialisten für indische Linguistik und einen Blumenverkäuferin trifft, der einen von Dutzenden Londoner Dialekten spricht, muss es besondere sprachliche Effekte geben. Es ist die Sprache, vor allem aufgrund des Akzents, die eine genaue Identifizierung der Herkunft in Großbritannien er-

tle, ojciec Elizy, wypowie do Higginsa zaledwie jedno zdanie, ten mówi na boku: „urodzony w Hondslow, matka Walijka”. Nie trzeba jednak tracić nadziei. Wszystkiego bowiem można się nauczyć, „pięknej wymowy” też.

Eliza, jeśli rzeczywiście stać ma się damą, musi przyswoić sobie jednak jeszcze parę innych zasad. Chociażby jak wycierać nos: „Pamiętaj, to jest twoja chusteczka, a tam – to twój rękaw. I nie myl tych dwóch rzeczy, jeśli chcesz zostać panienką z kwiaciarni”. W ramach zachęty Higgins roztacza przed swoją Galateą wizję przyszłego życia pełnego pięknych (i czystych) sukien oraz pudełek z czekoladkami. I tak zaczyna się mozolna przemiana poczwarki w motyla. Zadanie nie będzie łatwe, bo zarówno Eliza, jak i profesor mają bardzo wyraziste charaktery, nauka idzie początkowo opornie. Sporo czasu zajmuje na przykład ćwiczenie jakże ważnego dla Brytyjczyków słowa herbata, dla dziewczyny uparcie będąca „chierbatą”. W jednej z najsłynniejszych scen z musicalu, będącej przezabawną lekcją dykcji: „Rain in Spain” (według polskiego przekładu „W Hiszpanii mży”), Higgins daje Elizie zadanie. Ma powiedzieć: „W Hiszpanii mży, gdy dżdżyste przyjdą dni”, co w jej ustach zamienia się w: „W Hiszpanii mszy, gdy czyste przyjdą dni”. Profesor rwie włosy z głowy i wrzeszczy, ale efektów jego pracy jak nie było, tak nie ma, aż tu nagle... Metamorfoza prostej kwiaciarki w dystygowaną damę zacznie się właśnie od języka. Efekty przejdą najśmielsze oczekiwania, przy okazji uda się też obnażyć pewne niezbyt ładne cechy angielskich wyższych sfer.

Polskie tłumaczenie

Nie sposób nie wspomnieć przy tym wszystkim, że ta twórczo przetworzona bajka o Kopciuszku bawi polskiego widza od blisko sześćdziesięciu lat dzięki niesamowitemu przekładowi autorstwa duetu Antoni Marianowicz (libretto) i Janusz Minkiewicz (teksty piosenek). To oni dokonali niemal niemożliwego, wspinając się tutaj na wyżyny sztuki translatorskiej. Jednym z boha-

möglichst. Als Mr. Doolittle, Elizas Vater, nur einen Satz zu Higgins sagt, sagt er nebenbei: „geboren in Hondslow, Mutter aus Wales“. Die Hoffnung muss jedoch nicht verloren gehen. Man kann alles lernen, auch „schöne Aussprache“. Wenn Eliza wirklich eine Dame werden soll, muss sie jedoch noch ein paar andere Regeln lernen. Zum Beispiel, wie man sich die Nase abwischt: „Denken Sie daran, das ist Ihr Taschentuch und das ist Ihr Ärmel. Und verwechseln Sie die beiden nicht, wenn Sie Floristendame werden wollen“. Als Ermutigung bietet Higgins seiner Galatea eine Vision von einem zukünftigen Leben voller schöner (und sauberer) Kleider und Pralinenschachteln. Und so beginnt die mühsame Verwandlung der Puppe in einen Schmetterling. Die Aufgabe wird nicht einfach, denn sowohl Eliza als auch der Professor haben sehr ausdrucksstarke Charaktere, die Wissenschaft ist zunächst langsam. Zum Beispiel dauert es lange, das für die Briten so wichtige Wort Tee zu üben, und sie spricht es immer noch hartnäckig wie „Tü“ aus. In einer der berühmtesten Szenen des Musicals, die eine urkomische Diktionsstunde ist: „Regen in Spanien“, gibt Higgins Eliza eine Aufgabe. Sie soll sagen: „in Spanien, wenn die Regentage kommen“, aber in ihrem Mund hat dieser Satz eine falsche und unelegante Aussprache.

Der Professor rauft sich die Haare und schreit, aber die Wirkung seiner Arbeit ist nicht da, und dann plötzlich... Die Verwandlung einer einfachen Blumenverkäuferin in eine vornehme Dame beginnt mit der Sprache. Die Effekte werden alle Erwartungen übertreffen, aber gleichzeitig wird es möglich sein, einige nicht ganz so schöne Züge der englischen besseren Kreisen aufzudecken. Zum Beispiel dauert es lange, das für die Briten so wichtige Wort Tee zu üben, und sie spricht es immer noch hartnäckig wie ein anderes Wort aus.

terów musicalu jest przecież język, w oryginalnej wersji cała zabawa polegała na kontraście pomiędzy wymową angielskich klas wyższych a językiem ulicy, dzięki polskiemu mistrzowskiemu wręcz tłumaczeniu, udało się utrzymać z powodzeniem charakter musicalu. Potwierdzeniem jakości przekładu niech będzie fakt, że chociaż musical grano w Polsce 27 razy i właśnie przygotowywana jest kolejna, dwudziesta ósma wersja, nadal wykorzystywane jest to pierwsze – i jedyne – tłumaczenie, z 1964 r. Warto zatem wsłuchać się w tekst musicalu i poddać się czarowi tej opowieści.

dr Aleksandra Zając-Kiedysz

Polnische Übersetzung

Es ist unmöglich zu erwähnen, dass dieses kreativ umgesetzte Märchen über Aschenputtel das polnische Publikum dank der erstaunlichen Übersetzung des Duos Antoni Marianowicz (Libretto) und Janusz Minkiewicz (Liedertexte) seit fast sechzig Jahren unterhält. Sie waren es, die das fast Unmögliche vollbrachten und hier die Höhen der Übersetzungskunst erreichten. Schließlich ist einer der Helden des Musicals die Sprache, in der Originalversion geht es im ganzen Spiel um den Kontrast zwischen der Aussprache der englischen Oberschicht und der Sprache der Straße, dank einer meisterhaften polnischen Übersetzung, dem Charakter von das Musical wurde erfolgreich gepflegt. Die Qualität der Übersetzung wird dadurch bestätigt, dass das Musical zwar 27 Mal in Polen gespielt wurde und die nächste, achtundzwanzigste Fassung derzeit in Vorbereitung ist, aber die erste – und einzige – Übersetzung von 1964 noch verwendet wird. Daher lohnt es sich, den Text des Musicals anzuhören und dem Bann dieser Geschichte zu erliegen.

Dr. Aleksandra Zając-Kiedysz

foto: K. Jankiewicz

Jerzy Wołoskiuk

Kierownictwo muzyczne /
Musikalische Leitung

Absolwent Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie w klasie dyrygentury symfoniczno-operowej prof. Sz. Kawalli (dyplom z wyróżnieniem). Był stypendystą Prezydenta Miasta Lublina oraz Ministerstwa Kultury. Współpracował z wieloma orkiestrami w kraju i za granicą. Brał udział w międzynarodowych konkursach dyrygenckich w Orvieto, Spoleto i Madrycie. W 2010 r. był finalistą Międzynarodowego Konkursu dla Młodych Dyrygentów Operowych w Spoleto. W latach 2006–2013 pracował w Operze Nova w Bydgoszczy, gdzie pod jego kierownictwem muzycznym odbyły się premiery opery baśniowej *Jaś i Małgosia* Humperdincka oraz baletu *Sen nocy letniej* do muzyki Mendelssohna. Od marca 2013 r. związany z Operą na Zamku w Szczecinie, początkowo jako kierownik muzyczny, a od października 2014 r. jako dyrektor artystyczny. Sprawował kierownictwo muzyczne nad premierami baletów: *Ogniwa* do muzyki Lutosławskiego, *Dzieje grzechu* do muzyki Karłowicza, *Alicja w Krainie Czarów* Zycha, *Polowanie na czarownice* Marston, *Dziadek do orzechów* Czajkowskiego, *Wieczór Baletów Polskich* do muzyki Palestra i Moniuszki, *Coming Together* Rzewskiego, operetki *Hrabina Marica* Kálmána, musicalu *Crazy for You* braci Gershwinów, opery *Così fan tutte* Mozarta oraz oper kameralnych *Proces* Glassa i *The Turn of the Screw* (Dokrećanie śruby) Brittena. Ten ostatni tytuł nagrodzono Teatralną Nagrodą Muzyczną im. Jana Kiepury w kategorii najlepszy spektakl w Polsce w 2016 roku. W 2019 r. rozpoczął współpracę z Teatrem Wielkim – Operą Narodową w Warszawie jako dyrygent wieczoru prawykonań i członek jury konkursu kompozytorskiego na mikrooperę „12 minut dla Moniuszki”.

Er absolvierte Fryderyk-Chopin-Musikakademie in Warschau, in der Klasse der Symphonie- und Operdirigenten bei Prof. Sz. Kawalla (Abschluss mit Auszeichnung). Er war Stipendiat des Präsidenten der Stadt Lublin und des Kulturministeriums. Er arbeitete mit vielen Orchestern im Innland und Ausland. Er nahm an internationalen Dirigentwettbewerben in Orvieto, Spoleto und Madrid teil. In 2010 war er Finalist des Internationalen Wettbewerbs für Junge Operndirigenten in Spoleto. In Jahren 2006–2013 arbeitete er in der Opera Nova in Bydgoszcz, wo unter seiner musikalischen Leitung fanden die Erstaufführungen der Fabeloper *Hänsel und Gretel* von Humperdinck und des Balletts *Ein Sommernachtstraum* mit der Musik von Mendelssohn statt. Seit März 2013 ist er mit Oper in Schloss Stettin anfangs als Musikleiter, und dann seit Oktober 2014 als Art-Direktor gebunden. Er hat die Musikleitung in den Erstaufführungen der Balletten, wie *Kettenglieder* mit der Musik von Lutosławski, *Die Geschichte der Sünde* mit der Musik von Karłowicz, *Alice im Wunderland* von Zych, *Hexenjagd* von Marston, *Nussknacker* von Tschairowsky, *Abend der Polnischen Balletten* zur Musik von Palester und Moniuszko, *Coming Together* von Rzewski, der Operette *Gräfin Mariza* von Kálmán, des Musicals *Crazy for You* von Brüder Gershwin, der Mozarts Oper *Così fan tutte* und der Kammeroper: *Der Prozess* von Glass und *The Turn of the Screw* von Britten (ausgezeichnet mit dem Jan-Kiepura-Preis in der Kategorie „Das beste Spektakel in Polen 2016“) bekleidet. 2019 begann er als Dirigent des Premierabend und Mitglied der Jury des Komponistenwettbewerbs für die Mikrooper „12 Minuten für Moniuszko“ am Teatr Wielki – Polnische Nationaloper in Warschau zu arbeiten.

foto: R. Jaworski

Jakub Sztykowski

Reżyseria / Regie

Reżyser spektakli muzycznych, musicali i koncertów, aktor musicalowy i dubbingowy, autor tekstów piosenek i scenariuszy. Absolwent liceum muzycznego w Szczecinie w klasie altówki i Studium Wokalno-Aktorskiego przy Teatrze Muzycznym w Gdyni, gdzie uzyskał dyplom aktora scen muzycznych. Zagrał główne role w spektaklach: *Hair* (nagroda Debiut Roku 1999), *Sen nocy letniej*, *Muzyka Queen*, *Opera za trzy grosze* i *A Chorus Line*. W 2000 r. grał Bernarda w niemieckojęzycznej wersji musicalu *West Side Story*. Współpracował z Operą i Filharmonią Podlaską w Białymstoku. Występował m.in. w stołecznych teatrach: Studio Buffo (*Romeo i Julia*, *Piotruś Pan*), Komedia (*Kieszonkowa orkiestra* – główna nagroda na 14. Międzynarodowym Festiwalu Teatrów dla Dzieci i Młodzieży „Korczak”, *Najlepsze z najlepszych* i *Niebezpieczne związki*) oraz Roma (2002–2019, *Greace*, *Koty*, *Akademia pana Kleksa*, *Taniec wampirów*, *Upiór w operze*, *Les Misérables*, *Deszczowa piosenka*, *Mamma Mia*, *Piloci*). Jest reżyserem spektakli muzycznych i musicali: *Adonis ma gościa*, *Proces* (wg powieści F. Kafki), *Rent*, *Cyrano* (spektakl otrzymał nagrodę im. Jana Kiepury w kategorii najlepszy spektakl sezonu 2015/2016), *Brzydki kaczonek*, *Księga dżungli*, *Doktor Żywago*, *Madagaskar*, *Przypadki Robinsona Crusoe*, *Prosimy nie wyrwać foteli, czyli krótka historia muzyki rozrywkowej*, *Kajko i Kokosz* oraz *Pretty Woman*. Napisał scenariusze koncertów: *Kochanie, grają naszą piosenkę*, *Magia lat dwudziestych*, *Ktoś nas tu buja*. Wyreżyserował je i poprowadził.

Regisseur von Musikaufführungen, Musicals und Konzerten, Musical- und Synchronschauspieler, Autor von Songtexten und Drehbüchern. Absolvent des Musikgymnasiums in Stettin in der Bratschenklasse und der Gesangs- und Schauspielschule des Musiktheaters in Gdynia, wo er das Diplom als Musikschauspieler erlangte. Er spielte die Hauptrollen in folgenden Aufführungen: *Hair* (Preis für Debüt des Jahres 1999), *Sommernachtstraum*, *Queen Music*, *Dreigroschenoper* und *A Chorus Line*. Im Jahr 2000 spielte er Rolle von Bernard in der deutschsprachigen Version des Musicals *West Side Story*. Er arbeitete mit der Podlachischen Oper und Philharmonie in Białystok zusammen. Er trat unter anderem auf in den Hauptstadtheatern: Studio Buffo (*Romeo und Julia*, *Peter Pan*), Komedia (*Taschenorchester* – Hauptpreis beim 14. Internationalen Festival der Theater für Kinder und Jugendliche „Korczak“, *Beste der Besten* und *Gefährliche Liebschaften*) und Roma Theater (2002–2019, *Greace*, *Cats*, *Die Akademie des Meisters Klex*, *Tanz der Vampire*, *Das Phantom der Oper*, *Les Misérables*, *Du sollst mein Glücksstern sein*, *Mamma Mia*, *Pilots*). Er ist der Leiter von Musikaufführungen und Musicals: *Adonis hat Gast*, *Prozess* (nach einem Roman von F. Kafka), *Rent*, *Cyrano* (die Performance erhielt das Jan-Kiepura-Preis der Kategorie des besten Spektakels des Saisons 2015/2016), *Das hässliche Entlein*, *Das Buch des Dschungels*, *Doktor Schiwago*, *Madagaskar*, *Robinson Crusoe*, *Bitte reißen Sie die Sessel nicht aus, oder eine kurze Geschichte der populären Musik*, *Kajko und Kokosz* und *Pretty Woman*. Er schrieb die Szenarien der Konzerte: *Liebe, sie spielen unseren Song*, *Der Zauber der 20en Jahren*, *Jemand schwindelt uns*. Er führte Regie und dirigierte sie.

foto: Collavino photography

Jarosław Staniek

Choreografia / Choreografie

Choreograf i reżyser przedstawień muzycznych. Ma w swoim dorobku choreografie do ok. 200 spektakli teatralnych, operowych, a także filmów, programów TV, koncertów i teledysków. Zrealizował jako choreograf i reżyser największe klasyczne tytuły musicalowe: *West Side Story*, *Jesus Christ Superstar*, *Hair*, *Grease*. Współpracował z takimi gwiazdami, jak N. Cave, M. McDowell, H. Graham. Realizuje też własne spektakle, m.in. *Opentaniec* (Pomorska Nagroda Artystyczna 2004), hip-hopowy projekt teatralny *12 ławek* (Nagroda Prezydenta Gdyni 2006), *Metropolish – Telesocjostory* (nagroda Podlaskie Przedsięwzięcie Roku 2010). Pracował w teatrach operowych w Niemczech, Holandii i we wszystkich teatrach muzycznych w Polsce. Jest autorem choreografii podczas ceremonii przedmeczowych na EURO 2012 (Stadion Narodowy).

Angażuje się w pracę przy spektaklach dramatycznych oraz tworzy oryginalne widowiska i spektakle muzyczne: *Sen nocy letniej* (Teatr Muzyczny w Gdyni), *Mistrz i Małgorzata* (Teatr Capitol we Wrocławiu), *Bracia Dalcz i S-ka* (Teatr im. Słowackiego w Krakowie), *Tu-wim* (Teatr Powszechny w Łodzi; Złota Maska 2014), *Tramwaj zwany pożądaniem* i *Niech no tylko zakwitną jabłonie* (Teatr Ateneum w Warszawie). Jako choreograf współtworzył film *Serce, serduszko* Kolskiego oraz nagradzany na największych festiwalach filmowych (Sundance Film Festival) pierwszy polski musical grozy *Córki dancingu*. Pracował także przy operze *Dzień świra* na podstawie filmu M. Koterskiego, a w ostatnim czasie przy premierze musicalu *Bulwar Zachodzącego Słońca* w Operze Nova w Bydgoszczy.

Choreograf und Leiter musikalischer Darbietungen. Sein Werk umfasst Choreografien für rund 200 Theater- und Opernaufführungen sowie Filme, Fernsehsendungen, Konzerte und Musikvideos. Als Choreograf und Regisseur hat er die größten Musikklassiker gemacht: *West Side Story*, *Jesus Christ Superstar*, *Hair*, *Grease*. Er hat mit Stars wie N. Cave, M. McDowell und H. Graham zusammengearbeitet. Er produziert auch eigene Performances, wie *Opentaniec* (Pommerscher Künstlerpreis 2004), Hip-Hop-Theaterprojekt *12 Bänke* (Preis des Bürgermeisters von Gdynia 2006), *Metropolish – Telesocjostory* (Preis Podlachisches Unternehmen des Jahres 2010). Er hat an Opernhäusern in Deutschland, den Niederlanden und an allen Musiktheatern in Polen gearbeitet. Er ist Autor der Choreographien während der Vorkonzertveranstaltungen für die EURO 2012 (Nationalstadion).

Er arbeitet an dramatischen Aufführungen und kreiert originelle Shows und musikalische Darbietungen: *Sommernachtstraum* (Musiktheater in Gdynia), *Meister und Margarita* (Kapitol-Theater in Breslau), *Dalcz i S-ka Brothers* (Słowacki-Theater in Krakau), *Tu-wim* (Powszechny-Theater in Łódź; Goldene Maske 2014), *Endstation Sehnsucht* und *Lass Apfelbäume blühen* (Ate-neum-Theater in Warschau). Als Choreograf hat er Kolskis *Herz, Herzlein* und das erste polnische Horrormusical *Dancingtöchter* mitgestaltet, das auf den größten Filmfestivals (Sundance Film Festival) ausgezeichnet wurde. Er arbeitete auch an der Oper *Der Tag eines Spinners* nach dem Film von M. Koterski und zuletzt an der Premiere des Musicals *Boulevard der Dämmerung* an der Opera Nova in Bydgoszcz.

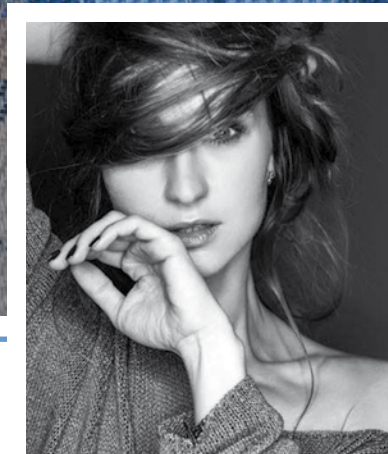

foto: T. Macura

Katarzyna Zielonka

Choreografia / Choreografie

Absolwentka szkoły baletowej w Bytomiu. Po zdobyciu tytułu tancerki od 2006 r. zaczęła czynnie działać w zawodzie. Początkowo związana była z Teatrem Muzycznym w Chorzowie i Gliwicach. Stworzyła choreografie do wielu realizacji teatralnych. Od kilku lat stale współpracuje z Jarosławem Stańkiem jako asystentka i tancerka. Razem stworzyli wiele nagradzanych i cenionych przez publiczność spektakli, m.in. *Jesus Christ Superstar*, *West Side Story*, *Sześć wcieleń Jana Piszczyka* (Złota Maska za spektakl roku), *Księżniczka czardasza*, *Człowiek z La Manchy*. Tworzą musicale, spektakle muzyczne, opery, operetki i spektakle dramatyczne. W ostatnim czasie pracowali przy premierze musicalu *Bulwar Zachodzącego Słońca* w Operze Nova w Bydgoszczy. Jest współzałożycielką fundacji Kreatywna, która wspiera kulturę i sztukę.

Absolventin der Ballettschule in Bytom. Nach dem Erreichen des Titels Tänzerin ist sie seit 2006 im Beruf tätig. Anfangs war sie mit dem Musiktheater in Chorzów und Gliwice verbunden. Sie kreierte Choreografien für viele Theaterproduktionen. Seit mehreren Jahren arbeitet sie ständig mit Jarosław Staniek als Assistentin und Tänzerin zusammen. Gemeinsam schufen sie viele Spektakeln, die vom Publikum ausgezeichnet und geschätzt wurden, wie *Jesus Christ Superstar*, *West Side Story*, *Sechs Inkarnationen von Jan Piszczyk* (Goldene Maske für die Aufführung des Jahres), *Csárdásfürstin*, *Mann aus La Mancha*. Sie schaffen Musicals, musikalische Darbietungen, Opern, Operetten und dramatische Aufführungen. Kürzlich arbeiteten sie an der Premiere des Musicals *Boulevard der Dämmerung* an der Opera Nova in Bydgoszcz. Sie ist Mitbegründerin der Kreatywna-Stiftung, die Kultur und Kunst fördert.

fot. Archiwum prywatne

Grzegorz Policiński

Scenografia / Szenografie

Absolwent ASP w Krakowie, grafik-scenograf. Pracę zawodową rozpoczął jako scenograf w Telewizji Polskiej w Krakowie i Warszawie, gdzie specjalizował się w telewizyjnych programach muzycznych. Zrealizował dużą liczbę wielkich widowisk muzycznych, imprez plenerowych, festiwali i koncertów artystów polskich i zagranicznych, m.in. koncerty muzyki poważnej z udziałem Krzysztofa Pendereckiego, Wojciecha Kilara, Jerzego Maksymiuka, Montserrat Caballé i Barbary Hendrix oraz Berliner Philharmoniker, koncerty artystów: Petera Gabriela, Lionela Richie, Shakina Stevensa, Fisha, Kazika, Justyny Steczkowskiej, oraz zespołów, jak Marrillion, Buena Vista Social Club, Bajm, De Mono i Republika. Założył firmę projektującą i produkującą dekoracje, co zaowocowało współpracą z wieloma teatrami w Polsce i za granicą.

Zaprojektował scenografię do większości dużych musicali, jak: *Hair*, *Jesus Christ Superstar*, *Les Misérables*, *Miss Saigon*, *Pretty Woman*, *Cabaret*, *West Side Story*, *Alladyn JR*, *Opera za trzy grosze*, *My Fair Lady*. Jest autorem scenografii dla teatrów dramatycznych, uczestniczył także w kilku produkcjach filmowych. Współpracował z następującymi teatrami w Polsce: Muzyczny w Łodzi, Gdyni i Toruniu, Wielki w Łodzi, Polski w Bielsku-Białej, warszawskimi: Teatr Wielki – Opera Narodowa, Syrena, Roma, Ateneum i Och, Rozrywki w Chorzowie, Horzycy w Toruniu, Capitol we Wrocławiu, oraz za granicą: The Israeli Opera Tel Aviv, Arena di Verona, Messe Hall Berlin, Trondheim Symfoniorkester / Musikkteater, Teatr Muzycznej Komедии w Petersburgu.

Absolvent der Akademie der Bildenden Künste in Krakau, Grafikdesigner und Bühnenbildner. Er begann seine berufliche Laufbahn als Bühnenbildner beim Polnischen Fernsehen in Krakau und Warschau, wo er sich auf Fernsehmusikprogramme spezialisierte. Er hat eine große Anzahl großartiger Musikshows, Freilichtveranstaltungen, Festivals und Konzerte polnischer und ausländischer Künstler realisiert, darunter klassische Musikkonzerte mit Beteiligung von Krzysztof Penderecki, Wojciech Kilar, Jerzy Maksymiuk, Montserrat Caballé und Barbara Hendrix mit Berliner Philharmonikern, Konzerte von Künstlern: Peter Gabriel, Lionel Richie, Shakin Stevens, Fish, Kazik, Justyna Steczkowska und Bands wie Marrillion, Buena Vista Social Club, Bajm, De Mono und Republika. Er gründete eine Firma, die Bühnenbild entwirft und produziert, was zu einer Zusammenarbeit mit vielen Theatern im In- und Ausland führte.

Er entwarf Szenografie für die meisten großen Musicals, wie zum Beispiel: *Hair*, *Jesus Christ Superstar*, *Les Misérables*, *Miss Saigon*, *Pretty Woman*, *Cabaret*, *West Side Story*, *Aladdin JR*, *Dreigroschenoper*, *My Fair Lady*. Er ist Autor von Szenografien für dramatische Theater, er hat auch an mehreren Filmproduktionen mitgewirkt. Er arbeitete mit folgenden Theatern in Polen zusammen: Musikalisches Theater in Łódź, Gdynia und Toruń, Wielki in Łódź, Polen in Bielsko-Biała, in Warschau: Teatr Wielki – Nationaloper und auch Syrena, Roma, Ateneum und Och, Teatr Rozrywki (Unterhaltungstheater) in Chorzów, Horzyca-Theater in Toruń, Theater Capitol in Breslau und im Ausland: The Israeli Opera Tel Aviv, Arena di Verona, Messe Hall Berlin, Trondheims Symfoniorkester / Musikkteater, Musikalisches Komödientheater in St. Petersburg.

fot. Archiwum prywatne

Dorota Sabak-Ciołkosz

Kostiumy / Kostüme

Absolwentka Wydziału Tkaniny i Ubioru łódzkiej Akademii Sztuk Pięknych i artystycznej szkoły Studio Sztuki – kierunek charakteryzacja i stylizacja. Scenografka, stylistka i charakteryzatorka. Brała udział w produkcjach filmowych, teatralnych i telewizyjnych, oraz sesjach fotograficznych. Autorka kostiumów do spektakli: *Madagaskar* (Teatr Muzyczny w Łodzi), *Księga dżungli* (TM Roma i TM w Gdyni), *Adonis ma gościa* (TM Roma, Opera i Filharmonia Podlaska), *5 ostatnich lat*, *Proces* (TM Roma), oraz widowiska muzycznego *Młynarski obowiązkowo!* (Teatr 6. Piętro). Przygotowała scenografię i kostiumy do widowiska muzycznego *Rapsodia z demonem*, rock opery *Jesus Christ Superstar* i musicalu *Twist and Shout* oraz kostiumy do spektaklu *Rent* w Teatrze Rampa. Projektowała charakteryzacje m.in. do oper: *Goplana* w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej, *Ubu Rex* (Opera Bałtycka) i *Straszny dwór*, oraz musicalu *Korczak* (Opera i Filharmonia Podlaska), a także spektakli: *Rodzina Addams* (Teatr Syrena), *Irydion*, *Król Lear* i *Odprawa posłów* (Teatr Polski w Warszawie), *Dziewice i mężatki* (Teatr Ateneum), *Martwe dusze* (Teatr Wybrzeże), *Dybuk – demon z Marianpola* (Teatr Muzyczny w Radomiu), *Szkoła żon* (Teatr Powszechnym w Łodzi), *Chory z urojenia* (Teatr Polski we Wrocławiu) oraz *Nos* (Och-Teatr). W 2019 r. otrzymała nagrodę im. Jana Kiepury za najlepsze kostiumy.

Absolventin der Fakultät für Textilstoff und Bekleidung an der Akademie der Bildenden Künste in Łódź und der Kunststellerschule im Bereich: Maskenbild und Stilisierung. Bühnenbildnerin, Stylistin und Maskenbildnerin. Sie nahm an Film-, Theater- und Fernsehproduktionen sowie an Fotosessions teil. Autorin von Kostümen für Aufführungen: *Madagaskar* (Musiktheater in Łódź), *Dschungelbuch* (Musiktheater „Roma“ in Warschau und Musiktheater in Gdynia), *Adonis hat einen Gast* (Musiktheater „Roma“, Podlachische Oper und Philharmonie), *Die letzten 5 Jahre*, *Prozess* (Musiktheater „Roma“) und die Musikshow *Młynarski unbedingt!* (Theater 6. Etage). Sie bereitete das Bühnenbild und die Kostüme für die Musikvorstellung *Rhapsodie mit Dämon*, die Rockoper *Jesus Christ Superstar* und das Musical *Twist and Shout* vor, sowie Kostüme für das Stück *Rent* im Theater „Rampa“. Sie entwarf unter anderem das Maskenbild von zu den Opern: *Goplana* am Teatr Wielki - Polnische Nationaloper, *Ubu Rex* (Baltische Oper) *Gespenserschloss* und das Musical *Korczak* (Podlachische Oper und Philharmonie), sowie Aufführungen: *Familie Addams* (Theater „Syrena“), *Irydion*, *König Lear* und *Die Abfertigung der Gesandten* (Teatr Polski in Warschau), *Jungfrauen und verheiratete Frauen* (Theater Ateneum), *Die toten Seelen* (Teatr Wybrzeże), *Dybuk – ein Dämon aus Marianopol* (Musiktheater in Radom), *Frauenschule* (Teatr Powszechny in Łódź), *Der eingebildete Kranke* (Teatr Polski in Breslau) und *Die Nase* (Och-Theater). 2019 erhielt sie den Jan-Kiepura-Preis für die besten Kostüme.

Robert Burzyński

Projekcje multimedialne /
Multimedia-Projektionen

Reprezentant ekipy „BIAŁY MIŚ”, która zajmuje się szeroko rozumianą działalnością multimedialną związaną z Podlasiem i OIFP w Białymstoku. Swoje doświadczenie i umiejętności zdobywał, współpracując z wieloma osobistościami sceny i teatru, m.in. Jakubem Szydłowskim, Grzegorzem Polcińskim, Pawłem Dobrzyckim, Mariuszem Napierałą, Marią Sartową, Beatą Redo-Dobber, Bernardą Bielenią, Marią Porzyc, Damianem i Eliaszem Styrnami. Poza działalnością typowo teatralną zajmuje się też realizacją teledysków i reklam, jednak często zaznacza, że przestrzeń sceniczna to jego drugi dom, a podglądanie najlepszych i praca z nimi to szansa na tworzenie wyjątkowych i magicznych spektakli.

foto. Archiwum prywatne

Vertreter des Teams „BIAŁY MIŚ“ – einer Gruppe mit breitgefächertem Multimedia-Aktivität, im Zusammenhang mit Podlachien und mit Podlachischer Oper und Philharmonie in Białystok. Seine Erfahrungen und Fähigkeiten sammelte er bei vielen Persönlichkeiten der Bühne und des Theaters, darunter Jakub Szydłowski, Grzegorz

Polciński, Paweł Dobrzycki, Mariusz Napierała, Maria Sartowa, Beata Redo-Dobber, Bernarda Bielenia, Maria Porzyc, Damian und Elias Styrna. Neben seinen typischen Theateraktivitäten produziert er auch Musikvideos und Werbespots, weist jedoch oft darauf hin, dass der Bühnenraum sein zweites Zuhause ist, und die besten zu sehen und mit ihnen zu arbeiten ist eine Gelegenheit, einzigartige und magische Darbietungen zu schaffen.

Małgorzata Bornowska

Przygotowanie chóru / Chorvorbereitung

Ukończyła Wydział Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej w Warszawie, a także Podyplomowe Studia Chórmistrzostwa i Emisji Głosu w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy. W 2011 r. uzyskała stopień doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie dyrygentura na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. Od 2005 jest chórmistrzem w Operze na Zamku w Szczecinie, od 2013 również dyrygentem. Od roku 2013 pracuje jako wykładowca na Wydziale Edukacji Muzycznej w Akademii Sztuki w Szczecinie, od 2019 na stanowisku profesora AS. Sprawowała kierownictwo muzyczne m.in. nad spektaklami: *Farfurka królowej Bony*, *O krasnoludkach i sierotce Marysi*, oraz widowiskiem *Dla Niepodległej*. Od roku 2017 prowadzi Chór Amatorski przy Operze na Zamku.

foto. W. Piątek

Sie absolvierte die Fakultät für Musikpädagogik an der Musikakademie in Warschau sowie ein Aufbaustudium in Chorleitung und Stimmemission an der Musikakademie in Bydgoszcz. 2011 promovierte sie in Musik im Dirigierbereich an der Fryderyk-Chopin-Universität für Musik in Warschau. Seit 2005 ist sie Chorleiterin und seit 2013 auch Dirigentin an der Oper im Schloss Stettin. Seit 2013 ist sie Lehrbeauftragte an der Fakultät für Musikpädagogik der Kunstakademie in Stettin. Seit 2019 hat sie den Professortitel der Kunstakademie. Sie hatte unter anderen musikalische Leitung über Aufführungen: *Steingutteller von Königin Bona*, *Über Zweirge und Waise Marie* und Spektakel *Für die Unabhängigkeit*. Seit 2017 leitet sie den Amateurchor an der Oper im Schloss Stettin.

Przemysław Zych

Współpraca muzyczna /
Musikalische Zusammenarbeit

Kompozytor, dyrygent, aranżer, pedagog i organizator życia muzycznego. Absolwent Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, gdzie obecnie pełni funkcję asystenta. Współpracował z wieloma artystami i zespołami, m.in. Chórem i Orkiestrą Filharmonii Narodowej, NOSPR-em, Polską Orkiestrą Radiową oraz Orkiestrą Sinfonia Varsovia, Operą Śląską w Bytomiu, Operą Nova w Bydgoszczy, Operą na Zamku w Szczecinie. Był jednym z inicjatorów powstania Radomskiej Orkiestry Kameralnej, w której w sezonie 2011/2012 pełnił funkcję kompozytora rezydenta. Wiele jego utworów powstało w ramach programu zamówień kompozytorskich Instytutu Muzyki i Tańca, m.in. opera kameralna *Poiesis*, oparta na dramacie Zbigniewa Herberta, oraz balet *Alicja w Krainie Czarów*. W ostatnich latach jego udziałem stało się odkrycie i prawykonanie po ponad 75 latach *Rapsodii polskiej* Stanisława Wisłockiego.

foto. P. Nowakowski-Boobrr Media

Komponist, Dirigent, Arrangeur, Musikpädagoge und Organisator des Musiklebens. Absolvent der Fryderyk-Chopin-Musikuniversität in Warschau, wo er derzeit Assistent ist. Er hat mit vielen Künstlern und Ensembles zusammengearbeitet, u.a. mit dem Chor und Orchester der Nationalphilharmonie NOSPR (Nationales Symphonieorchester des Polnische Rundfunks), dem Polnischen Rundfunkorchester und dem Sinfonia Varsovia Orchester, der Schlesischen Oper in Bytom, der Opera Nova in Bydgoszcz, der Oper im Schloss in Stettin. Er war einer der Initiatoren des Kammerorchester in Radom, wo er in der Saison 2011/2012 Komponist-Resident war. Viele seiner Werke entstanden im Rahmen des Kompositionsauftragsprogramms des Instituts für Musik und Tanz, u.a. die Kammeroper *Poiesis* nach dem Drama von Zbigniew Herbert oder das Ballett *Alice im Wunderland*. In den letzten Jahren war er nach mehr als 75 Jahren an der Entdeckung und Uraufführung von Stanisław Wisłockis *Polnischer Rhapsodie* beteiligt.

Janusz Kruciński

Henry Higgins

W swoim dorobku artystycznym ma liczne główne role ze ścisłego kanonu światowego musicalu. Współpracował z wybitnymi twórcami polskiej muzyki, m.in. z K. Gärtner, B. Gliniakem, Z. Koniecznym, W. Korczem, Z. Łapińskim, P. Rubikiem. Album *Nowe ordalia*, nagrany w roku 2012 z zespołem Ordalia, w czasopiśmie „Teraz Rock” otrzymał czterogwiazdkową recenzję. Na potrzeby sceny i estrady Janusz Kruciński tłumaczy i pisze teksty piosenek. Młodym widzom jest znany z licznych dubbingów. Jego zdjęcia były wielokrotnie prezentowane teatralnej widowni. Współtworzył album poświęcony warszawskiej inscenizacji musicalu *Les Misérables*. Jest zdobywcą m.in. Grand Prix na Festiwalu im. Anny German (2005) i tytułu Najlepszego Wokalisty Musicalowego w XI edycji Teatralnej Nagrody Muzycznej im. Jana Kiepury.

foto: A. Krucińska

Zu seinen künstlerischen Leistungen zählen zahlreiche Hauptrollen aus dem strengen Kanon der weltbekannten Musicals. Er arbeitete mit bedeutenden Komponisten polnischer Musik zusammen, u.a. mit K. Gärtner, B. Gliniak, Z. Konieczny, W. Korcz, Z. Łapiński, P. Rubik. Das 2012 mit der Band Ordalia aufgenommene Album *Nowe ordalia* erhielt im Magazin „Teraz Rock“ eine Vier-Sterne-Bewertung. Janusz Kruciński übersetzt und schreibt Lieder für Bühne. Er ist jungen Zuschauern für seine zahlreichen Synchronisationen bekannt. Seine Fotos wurden mehrmals dem Theaterpublikum präsentiert. Er hat ein Album mitgestaltet, das der Warschauer Produktion des Musicals *Les Misérables* gewidmet ist. Er ist unter anderem der Gewinner von Grand Prix auf dem Anna German-Festival (2005) und von dem Titel des besten Musical-Sänger in der 11. Auflage des Jan-Kiepura-Preis.

Anna Federowicz

Eliza Doolittle

Absolwentka studiów na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej w Gdańsku w klasie prof. Stanisława D. Kotlińskiego i w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy w klasie śpiewu prof. Małgorzaty Greli (dyplom z wyróżnieniem). Swoją edukację muzyczną rozpoczęła w roku 2016 r. pod kierunkiem Tomasza Stroynowskiego. W duecie Federowicz – Stroynowski wydała płytę z piosenkami z repertuaru Anny German. Jest laureatką m.in. pierwszego miejsca i nagrody publiczności na III Międzynarodowym Festiwalu Piosenki – Anna German. Debiutowała jako studentka w spektaklu operowym *La Traviata* Verdiego wystawianym na deskach Opery Nova w Bydgoszczy, wcieliła się w rolę Anniny. Rok później zagrała Adinę w *Napoju miłosnym* Donizettiego. Jej debiutem musicalowym była rola Górskiej-Paderewskiej w spektaklu *Virtuoso* (reż. J.J. Połński) w Teatrze Muzycznym w Poznaniu.

foto: P. Wielewiczka

Absolventin der Fakultät für Gesang und Schauspiel der Musikakademie in Danzig in der Klasse von Prof. Stanisław D. Kotliński und an der Musikakademie in Bydgoszcz in der Gesangsklasse von Prof. Dr. Małgorzata Greła (Diplom mit Auszeichnung). Ihre musikalische Ausbildung begann sie 2016 unter der Leitung von Tomasz Stroynowski. Im Duo Federowicz–Stroynowski veröffentlichte sie ein Album mit Liedern aus dem Repertoire von Anna German. Sie ist unter anderem Preisträgerin von 1. Platz und Publikumspreises beim 3. Anna German Internationalen Liederfestival. Sie debütierte als Studentin in Verdis Oper *La Traviata* an der Opera Nova in Bydgoszcz, sie spielte die Rolle der Annina. Ein Jahr später spielte sie Adina in Donizettis *Liebestrank*. Ihr Debüt in Musical war die Rolle der Górsk-Paderewska in dem Stück *Virtuoso* (Regie J.J. Połński) am Musiktheater in Posen.

Anna Gigiel

Eliza Doolittle

Ukończyła Wydział Wokalno-Aktorski Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie i Państwowe Policealne Studium Wokalno-Aktorskie im. Danuty Baduszkowej w Gdyni. Jako studentka występowała w Teatrze Muzycznym w Gdyni, m.in. w *Wichrowych Wzgórzach* Taylora oraz *Jesus Christ Superstar* i *Evita* Webbera. Zagrała jedną z głównych ról w *Draculi* Svobody. Jako aktorka gdyńskiego teatru zagrała główne role m.in. w spektaklach *Na szkle malowane* Gärtner, *Chicago* i *Muzyka Gershwin*. Od 2005 r. związana z Teatrem Muzycznym Roma. Obecnie można zobaczyć ją w musicalu *Doktor Żywago* (Białystok), *Pretty Woman* (Łódź), *Opera za trzy grosze* (Kraków) oraz *Czarownice z Eastwick* i *Rodzina Addamsów* (Warszawa). Od 2017 r. jest asystentką na Wydziale Wokalno-Aktorskim UM w Warszawie (specjalność musical).

foto: M. Zenka

Sie absolvierte die Fakultät für Gesang und Schauspiel der Fryderyk-Chopin-Musikuniversität in Warschau und das Danuta Baduszkowa-Gesang- und Schauspielstudium in Gdynia. Als Studentin trat sie am Musiktheater in Gdynia auf, unter anderen in *Sturmhöhe* von Taylor sowie in *Jesus Christ Superstar* und *Evita* von Webber. Sie spielte eine der Hauptrollen in *Dracula* von Svoboda. Als Schauspielerin des Theaters in Gdynia spielte sie die Hauptrollen, unter anderen in den Aufführungen *Auf Glas gemalt* von Gärtner, *Chicago* und *Musik Gershwin*. Seit 2005 ist sie mit dem Musiktheater „Roma“ verbunden. Aktuell ist sie in den Musicals *Doktor Schiwago* (Białystok), *Pretty Woman* (Łódź), *Dreigroschenoper* (Krakau), *Hexen aus Eastwick* und *Die Familie Addams* (Warschau) zu sehen. Seit 2017 ist sie Assistentin an der Fakultät für Gesang und Schauspiel der Musikuniversität in Warschau (Fachgebiet: Musical).

Tomasz Łuczak

Pułkownik Pickering / Oberst Pickering

Ukończył Akademię Muzyczną w Bydgoszczy pod kierunkiem Marka Moździerza. Uczestniczył w wielu mistrzowskich kursach wokalnych, prowadzonych m.in. przez H. Łazarską, U. Mitręgę-Wagner, P. Tschaplika, M. di Marco. Od roku 2003 występuje w Operze na Zamku w Szczecinie. W swoim repertuarze ma role operowe, operetkowe i musicalowe, m.in.: Hrabiego w *Weselu Figara* i Papagena w *Czarodziejskim flecie* W.A. Mozarta, Janusza w *Halce* S. Moniuszki, Silvia w *Pajacach* R. Leoncavalla, Moralesa, Dancaira w *Carmen* G. Bizeta, Hrabiego Tomskiego w *Damie pikowej* P. Czajkowskiego oraz Agamemnona w *Pięknej Helenie* J. Offenbacha.

fot. Archiwum Opery na Zamku

Er hat die Musikakademie in Bydgoszcz unter der Leitung von Moździerz abgeschlossen. Er hat in vielen Vokalwettbewerben teilgenommen, die von H. Łazarska, U. Mitręga-Wagner, P. Tschaplik, M. di Marco durchgeführt wurden. Seit 2003 tritt er in Oper im Schloss Stettin auf. In seinem Repertoire hat er Oper-, Operetten-, und Musicalrollen. Das sind unter anderen solche Rollen wie Graf in *Figaros Hochzeit* und Papageno in der *Zauberflöte* von Mozart, Janusz in *Halka* von S. Moniuszko, Silvo in *Bajazzos* von R. Leoncavallo, Morales und Dancair in *Carmen* von G. Bizet, Graf Tomsky in *Pique Dame* von P. Tschaikowski und Agamemnon in der *Schöne Helena* von J. Offenbach.

Wojciech Socha

Pułkownik Pickering / Oberst Pickering

Jest absolwentem Studium Wokalno-Aktorskiego im. Danuty Baduszkowej przy Teatrze Muzycznym w Gdyni. Będąc na ostatnim roku, zadebiutował rolą Mariusa w *Les Misérables*. Przez kolejne dziesięć lat był solistą Teatru Muzycznego w Gdyni. Od 2003 r. współpracował z Teatrem Roma w Warszawie. Ma na koncie wiele ról musicalowych w Polsce i za granicą, m.in.: Tony – *West Side Story*, Matt – *The Fantasticks*, Strach na Wróble – *Czarodziej z Krainy Oz*, Che – *Evita*, Młody Ebenezer Scrooge – *Scrooge*, Jean-Michel – *La Cage aux folles*, Szymon Zelota – *Jesus Christ Superstar*, Margaret Mead – *Hair*, Semaforro – *Koty*, Sasza – *Skrzypek na dachu*, Gilles André – *Upiór w operze*, Tenor – *Deszczowa piosenka*, Howard – *Piloci*. W swoim dorobku ma również role w serialach, filmie i dubbingu.

fot. Archiwum prywatne

Er ist Absolvent der Danuta Baduszkowa-Gesang- und Schauspielstudium am Musiktheater in Gdynia. In seinem letzten Jahr debütierte er als Marius in *Les Misérables*. Die nächsten zehn Jahre war er Solist des Musiktheaters in Gdynia. Ab 2003 arbeitete er mit dem Theater „Roma“ in Warschau zusammen. Er hat viele musikalische Rollen in Polen und im Ausland gespielt, darunter: Tony – *West Side Story*, Matt – *The Fantasticks*, Strohmänn – *Wizard of Oz*, Che – *Evita*, der junge Ebenezer Scrooge – *Scrooge*, Jean-Michel – *La Cage aux folles*, Simon der Zelot – *Jesus Christ Superstar*, Margaret Mead – *Hair*, Semaforro – *Cats*, Sascha – *Der Fiedler auf dem Dach*, Gilles André – *Das Phantom der Oper*, Tenor – *Du sollst mein Glücksstern sein*, Howard – *Die Piloten*. Er hat auch Rollen in Serien, Filmen und Synchronisationen.

Wiesław Orłowski

Alfred Doolittle

Absolwent Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej we Wrocławiu. W latach 1991–2013 pracował w Teatrze Współczesnym w Szczecinie, gdzie zadebiutował rolą Sir Hugo Evansa w *Figlach kobiet*. Jest aktorem i śpiewakiem także w Operze na Zamku. Gra również w Teatrze Krypta i kabarecie Piwnica przy Krypcie na Zamku Książąt Pomorskich. W swoim dorobku artystycznym ma udział między innymi w następujących przedstawieniach: *Lalka* (baron Krzeszowski), *Beckomberga*, *Król potworów* (barman / mężczyzna nadmiernie przywiązany do tradycji), *Kaspar Hauser* (lord Stanhope), *Dobry wieczór Fogg*. W roku 2001 uczestniczył w XXXVI Ogólnopolskim Przeglądzie Teatrów Małych Form „Kontrapunkt” w Szczecinie, otrzymał nagrodę za rolę Alaina Moreau w spektaklu *Da Vinci miał rację*.

fot. B. Sowa

Absolvent der Fakultät für Gesang und Schauspiel der Musikakademie in Breslau. 1991–2013 arbeitete er am Współczesny-Theater in Stettin, wo er in der Rolle des Sir Hugo Evans in *Der Lustigen Weiber von Windsor* debütierte. Er ist auch Schauspieler und Sänger an der Oper im Schloss. Er spielt auch im Krypta-Theater und im Kabarett „Der Keller an der Krypta“ im Schloss der Pommerschen Herzöge in Stettin. Zu seinen künstlerischen Leistungen nimmt er unter anderem an folgenden Aufführungen teil: *Die Puppe* (Baron Krzeszowski), *Becomberga*, *Monsterkönig* (Barkeeper / ein Mann, der zu sehr an Traditionen hängt), *Kaspar Hauser* (Lord Stanhope), *Guten Abend Fogg*. 2001 nahm er an dem XXXVI. Polnischen Festival Kleiner Theaterformen „Kontrapunkt“ in Stettin teil, er erhielt eine Auszeichnung für die Rolle des Alain Moreau in dem Stück *Da Vinci hatte Recht*.

Marcin Szech

Freddy Eynsford-Hill

Absolwent Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w klasie klarnetu i śpiewu solowego. Umiejętności wokalne doskonalił na kursach mistrzowskich m.in. u A. Dobbera, A. Lamper-ta i K. Oleś-Blachy. Pasje muzyczne łączy z pracą dydaktyczną na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie. Jest pomysłodawcą i dyrektorem artystycznym Festiwalu „Światowy Dzień Głosu”, realizowanego od 2015 r. Z Operą na Zamku związany jest od roku 2000. Współpracował m.in. z Teatrem Wielkim w Poznaniu, Filharmonią im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie, Filharmonią Słupską, Filharmonią Gorzowską, Filharmonią Dolnośląską, Uckemärkische Bühnen Schwedt, Mecklenburgisches Staatstheater w Schwerinie, Theater Vorpommern Graifswald i Stralsund oraz Die Glocke w Bremen.

fot. Archiwum prywatne

Absolvent der Staatlichen Musikschule des 1. und 2. Grades in der Klarinetten- und Sologesangsklasse. Seine stimmlichen Fähigkeiten perfektionierte er bei Meisterkursen, u.a. mit A. Dobber, A. Lapmert und K. Oleś-Blacha. Seine musikalischen Leidenschaften verbindet er mit der Arbeit an der Pommerschen Medizinischen Universität in Stettin. Er ist Initiator und künstlerischer Leiter des seit 2015 organisierten Festivals „Welttag der Stimmen“. Seit 2000 ist er mit der Oper im Schloss verbunden. Er arbeitete mit Teatr Wielki (Großtheater) in Posen, Mieczysław Karłowicz-Philharmonie in Stettin, Philharmonie in Słupsk, Philharmonie in Gorzów, in den Uckemärkischen Bühnen in Schwedt, Mecklenburgischem Staatstheater Schwerin, Theater Vorpommern in Greifswald und Stralsund und Die Glocke in Bremen zusammen.

Marcin Wortmann

Freddy Eynsford-Hill

Aktor musicalowy, śpiewak operowy, wokalista jazzowy, skrzypek, pedagog śpiewu. Studiował na Wydziale Wokalno-Aktorskim UMFC w Warszawie w klasie prof. W. Zalewskiego. Na zawodowej scenie musicalowej od 2000 r. grał m.in. w *Miss Sajgon*, *Kotach*, *Tańcu wampirów*, *Akademii pana Kleksa*, *Upiorze w operze*, *Les Misérables*, *Aladynie JR*, *Deszczowej piosence*, *Mamma Mia*, *Evicie*, *Jesus Christ Superstar*, *Fame*, *Doktorze Żywago*, *Pilotach*, *Bitwie o tron*. W 2012 r. jako śpiewak operowy zadebiutował na scenie kameralnej Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie w roli Bottoma w operze *Sen nocy letniej* B. Brittena. Współpracuje z Teatrem Syrena i Teatrem Muzycznym Roma w Warszawie, Operą i Filharmonią Podlaską w Białymstoku, Teatrem Muzycznym w Łodzi. Jest wykładowcą UMFC w Warszawie na specjalności musical.

fot. P. Fabjański

Musicaldarsteller, Opernsänger, Jazzsänger, Geiger, Gesangslehrer. Er studierte an der Fakultät für Gesang und Schauspiel der Fryderyk-Chopin-Musikuniversität in Warschau in der Klasse von Prof. W. Zalewski. Auf der professionellen Musicalbühne spielt er seit 2000 u.a. in *Miss Saigon*, *Cats*, *Tanz der Vampire*, *Die Akademie des Meisters Klex*, *Das Phantom in der Oper*, *Les Misérables*, *Aladdin JR*, *Du sollst mein Glücksstern sein*, *Mamma Mia*, *Evita*, *Jesus Christ Superstar*, *Fame*, *Doktor Schiwago*, *Die Piloten*, *Thronschlacht*. 2012 debütierte er als Opernsänger auf der Kammerbühne des Teatr Wielki – Polnische Nationaloper in Warschau als Bottom in B. Britten's *Sommernachtstraum*. Derzeit arbeitet er mit dem Theater „Syrena“ und dem Musiktheater „Roma“ in Warschau, der Podlachischen Oper und der Philharmonie in Białystok und dem Musiktheater in Łódź zusammen. Er ist Dozent am Fryderyk-Chopin-Musikuniversität in Warschau, spezialisiert auf Musical.

Katarzyna Bieschke-Wabich

Pani Higgins / Frau Higgins

Absolwentka Studium Teatralnego przy Teatrze Wybrzeże (1982), na którego deskach stawiała pierwsze kroki. Od roku 1982 aktorka Teatru Polskiego w Szczecinie. W 1983 r. otrzymała nagrodę Prezydenta Miasta Szczecina za debiut w roli Inez w *Kluczu do przepaści*. Ważniejsze role: Klara w *Zemście*, Krystyna w *Dziewczynkach*, Hela w *Mister sex*, Iwona w *Iwonie, księżniczce Burgunda*, Lara w *Doktorze Żywago*, Bianca w *Romancy*, Ona w *Kaczo*, Carol McMelkett w *Czarnej komedii*, Agnieszka w *Aktorkach*, Oliwia w *Wieczorze Trzech Króli*, Mary Smith w *Mayday* i *Mayday 2*, Małgorzata w *Mistrzu i Małgorzacie*, Pamela w *Oknie na parlament*, Elizabeth w *Czarownicach z Salem*, Anna w *Prywatnej klinice*, Hipolita w *Śnie nocy letniej*, Diana w *Gąsce*, Dorota w *Weekendzie z R. Laureatka Srebrnej Odznaki Honorowej Gryfa Zachodniopomorskiego* (1995). Działaczka ZASP-u.

fot. K. Polanińska

Absolventin der Theaterschule am Theater „Wybrzeże“ (1982), wo sie ihre ersten Schritte machte. Ab 1982 Schauspielerin des Polnischen Theaters in Stettin. 1983 erhielt sie den Preis des Präsidenten der Stadt Stettin für ihr Debüt in der Rolle der Inez in *Abgrundschlüssel*. Hauptrollen: Klara in *Die Rache*, Krystyna in *Die Mädchen*, Hela in *Mister sex*, Iwona in *Prinzessin von Burgund*, Lara in *Doktor Schiwago*, Bianca in *Romance*, Sie in *Kaczo*, Carol McMelkett in *Schwarze Komödie*, Agnieszka in *Schauspielerinnen*, Oliwia in *Was ihr wollt*, Mary Smith in *Mayday* und *Mayday 2*, Margarita in *Meister und Margarita*, Pamela in *Außer Kontrolle*, Elizabeth in *Hexenjagd*, Anna in *Privatklinik*, Hippolytus in *Sommernachtstraum*, Diana in *Gänschen*, Dorota in *Weekend mit R. Preisträgerin des Silbernen Ehrenzeichens des Westpommerischen Greifs* (1995). Aktivistin des Verbandes Polnischer Bühnenkünstler und Schauspieler.

Danuta Kamińska

Pani Higgins / Frau Higgins

Ukończyła Państwową Wyższą Szkołę Teatralną im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie Wydział Sztuki Lalkarskiej w Białymstoku. Swoje życie zawodowe związała ze Szczecinem. W latach 1981–1987 pracowała w Teatrze Lalek „Pleciuga” w Szczecinie, do którego wróciła w roku 1996. Do dziś jest w jego zespole. Od roku 1987 do 1995 występowała w Teatrze Polskim. Współpracowała również z kabaretem Piwnica przy Krypcie, była współgospodarzem programu „3-5-7” nadawanym w TVP Szczecin, Poznań i Wrocław. Zagrała wiele ról dramatycznych i komediowych, uczestniczyła przede wszystkim w spektaklach familijnych. W latach 80. XX w. była laureatką Przeglądu Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu.

fot. D. Kamińska

Sie absolvierte die Aleksander Zelwerowicz-Statliche Theaterhochschule in Warschau, Abteilung für Puppenspielkunst in Białystok. Ihr Berufsleben verband sie mit Stettin. In den Jahren 1981–1987 arbeitete sie am Puppentheater „Pleciuga“ in Stettin, zu dem sie 1996 zurückkehrte. Bis heute gehört sie zu seinem Team. Von 1987 bis 1995 trat sie am Polnischen Theater auf. Sie arbeitete auch mit dem Kabarett „Der Keller an der Krypta“ zusammen, sie war Mitbetreiberin der Fernseh-sendung „3-5-7“, die auf TVP Stettin, Poznań und Breslau ausgestrahlt wurde. Sie spielte viele Rollen in Dramen und Komödien, sie nahm hauptsächlich an Familienaufführungen teil. In den 1980er Jahren war sie Preisträgerin des Festivals der Gesungene Poesie in Breslau.

Lucyna Boguszewska

Pani Pearce / Frau Pearce

Ukończyła Akademię Muzyczną w Bydgoszczy. Od 2003 r. jest solistką Opery na Zamku w Szczecinie. W ciągu kilku lat wypracowała sobie pozycję wyróżniającą się solistki wykonującej główne role w repertuarze operowym, jak i operetkowym. Ma w swoim dorobku artystycznym znaczące pozycje, jak: Nedda w *Pajacach* R. Leoncavalla, Micaela w *Carmen* G. Bizeta oraz Hanna w *Strasznym dworze* S. Moniuszki. Podczas Festiwalu Oper Stanisława Moniuszki w 2005 r. wykonała większość sopranowych ról tego kompozytora. Współpracuje z Filharmonią Szczecińską. Swoją działalnością koncertową wykracza poza terytorium Polski. Jest oklaskiwana na scenach operowych i estradach w Niemczech.

fot. Archiwum Opery na Zamku

Sie hat die Musikakademie in Bydgoszcz abgeschlossen. Seit 2003 ist sie Solistin an der Oper im Schloss Stettin. Im Laufe einiger Jahren hat sie sich ihren Stellenwert einer herausragender Solistin, die sowohl in Oper- al auch in Operettenrepertoire Hauptrollen spielt. In ihrer künstlerischen Leistungen sind solche Partien wie Nedda in *Bajazzos* von Leoncavallo, Micaela in *Carmen* von Bizet, und Hanna in *Gespenserschloss* von Moniuszko. Während des Festivals der Moniuszko-Opern hat sie die Mehrheit der Sopranrollen dieses Komponisten aufgeführt. Sie arbeitet mit der Stettiner Philharmonie zusammen. Ihre Konzerttätigkeit überschreitet die Grenzen Polens. Sie ist auf der Opernbühnen und Konzerthallen auch in Deutschland applaudiert.

Małgorzata Zgorzelska

Pani Pearce / Frau Pearce

Absolwentka Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia w Szczecinie w klasie śpiewu solowego Iwony Górewicz oraz Wydziału Wokalnego w Akademii Sztuki w Szczecinie. Związana z Operą na Zamku od 1993 r. jako artysta chóru – alt. Od roku 2015 jest solistką chóru. W swoim dorobku artystycznym ma role solowe, m.in.: Jędrnej Dolly w *Operze żebraczej* Pepuscha, Rosalii w *West Side Story* Bernsteina, Mitzi w *Balu u księcia Orłowskiego* J. Straussa syna, Fini w *Krainie uśmiechu* Lehára, Sieroty w *Kawalerze srebrnej róży* R. Straussa i Dziewczyny w *Weselu Figara* Mozarta. Zaśpiewała również w *Loterii na mężów* Szymanowskiego oraz w gali musicalowej *Melodie Broadwayu*.

foto: K. Tsebrity

Absolventin der Staatlichen Musikschule 2. Grades in Stettin in der Sologesangsklasse von Iwona Górewicz und der Kunstakademie in Stettin in der Gesangsabteilung. Mit der Opera na Zamku seit 1993 als Chorsänger verbunden – alt. Seit 2015 ist sie Chorsolistin. Zu seinen künstlerischen Leistungen zählen Solorollen, darunter: Dolly Trull in Pepuschs *The Beggar's Opera*, Rosalia in Bernsteins *West Side Story*, Mitzi im *Ball bei Prinz Orlofsky* von J. Strauss Sohn, Fini in Lehárs *Land des Lächelns*, Waise im *Rosenkavalier* von R Strauss und Mädchen in Mozarts *Hochzeit des Figaro*. Sie sang auch in der Operette *Die Ehemännerlotterie* von Szymanowski und in der Musical-Gala *Broadway-Melodien*.

Piotr Zgorzelski

Profesor Zoltan Karpathy, Jamie / Professor Zoltan Karpathy, Jamie

Absolwent Wydziału Matematyczno-Fizycznego Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia w klasie śpiewu Iwony Górewicz. Uczył się śpiewu także u swego ojca Bernarda Zgorzelskiego. Jest laureatem II Ogólnopolskiego Konkursu Wokalnego im. Franciszki Platówny we Wrocławiu, I Pomorskiego Konkursu Pieśni Polskiej w Bydgoszczy oraz zwycięzcą VIII Wielkiego Turnieju Tenorów w Szczecinie. Uczestniczył w licznych kursach wokalnych pod okiem znanych profesorów wokalistyki, m.in. R. Karczykowskiego i W. Maciejowskiego. Od 1995 r. jest solistą Opery na Zamku w Szczecinie. Współpracował z Filharmonią Narodową w Warszawie, Orkiestrą Kameralną w Toruniu, Filharmonią Dolnośląską, Operą Krakowską oraz Teatrem Wielkim – Operą Narodową w Warszawie.

foto: W. Piątek

Absolvent der Fakultät für Mathematik und Physik der Universität Stettin und der Staatlichen Sekundarmusikschule in der Gesangsklasse von Iwona Górewicz. Er studierte auch Gesang bei seinem Vater Bernard Zgorzelski. Er ist Preisträger des 2. Nationalen Franciszka Platówna-Gesangswettbewerbs in Breslau, des 1. Pommerschen Wettbewerbs für polnisches Lied in Bydgoszcz und Gewinner des 8. Großen Tenorsänger-Wettbewerbs in Stettin. Seit 1995 ist er Solist der Oper im Schloss Stettin. Er arbeitete mit Nationalphilharmonie Warschau, Kammerorchester Thorn, Niederschlesische Philharmonie, Krakauer Oper und Großem Theater – Nationaloper in Warschau zusammen.

Michał Marszałek

Harry

Zadebiutował w Operze na Zamku rolą Księcia w spektaklu *Krasnoludki, krasnoludki* w 1992 r. W latach 1996–2001 był członkiem chóru Teatru Wielkiego w Warszawie. Z dorobku artystycznego w Operze na Zamku oprócz wielu epizodów należy wspomnieć rolę Autora we współczesnej operze Alicji Gronau *I co wy na to? Czyli cierpienia nowego Pirandella* (2003), Stańczyka w spektaklu dla dzieci *Farfurka Królowej Bony* Drobnera (2012), Skrobka w musicalu dziecięcym *O krasnoludkach i sierotce Marysi* do muzyki Stalmierskiego (2015) oraz Moose'a w musicalu *Crazy for You* (2017) braci Gershwinów. Współpracuje także ze znanymi szczecińskimi męskimi zespołami wokalnymi *Sweet Four* i *The Baltic Singers*.

foto: Archiwum Opery na Zamku

Er debütierte an der Oper im Schloss Stettin in der Rolle des Prinzen in der Spektakel *Zwerge, Zwerge* in 1992. 1996–2001 war er Mitglied des Chores des Großtheaters (Teatr Wielki) in Warschau. Zu den künstlerischen Leistungen der Oper im Schloss gehören neben vielen Episoden solche Rollen wie: Autor in der zeitgenössischen Oper von Alicja Gronau *Und was sagt ihr dazu, oder Leiden des neuen Pirandello* (2003), Stańczyk im Kinderstück *Steinguttasse der Königin Bona* von Drobner (2012), Skrobek im Kindermusical *Über Zwerge und Waise Marie* zur Musik von Stalmierski (2015) und Moose im Musical *Crazy for You* (2017) von den Gershwin-Brüdern. Er arbeitet auch mit den berühmten Stettiner Männergesangsgruppen *Sweet Four* und *The Baltic Singers* zusammen.

Artyści i pracownicy Opery na Zamku w Szczecinie w sezonie 2021/2022

Dyrektor

Jacek Jekiel

Zastępca dyrektora ds. artystycznych

Jerzy Wołosiuk

Soliści śpiewacy

Soprany: Lucyna Boguszevska, Ewa Olszewska, Joanna Tylkowska-Drożdż, Victoria Vatutina, Anna Farysej*, Ilona Krzywicka*, Anna Rosa*, Iwona Sobotka*. **Mezzosoprany:** Renata Dobosz*, Elwira Janasik*, Sandra Klara Januszewska*, Monika Korybalska*, Gosha Kowalinska*, Edyta Kulczak*, Katarzyna Nowosad*, Małgorzata Walewska*. **Kontratenorzy:** Michał Ślawecki*. **Tenorzy:** Pavlo Tolstoy, Paweł Wolski, Piotr Zgorzelski, Victor Campos-Leal*, Maciej Komandera*, Juan Noval-Moro*, Adam Zdunikowski*. **Barytony:** Tomasz Łuczak, Dawid Dubec*, Mirosław Kosiński*, Christian Oldenburg*, Witold Żołąd-kiewicz*, Tomasz Rak*, Michał Sobiech*. **Bas-barytony:** Janusz Lewandowski. **Basy:** Jakub Michalski*, Andrew Munn*, Rafał Pawnuk*, Aleksander Teliga*, Bartłomiej Tomaka*, Zbigniew Wunsch*. **Aktorzy:** Andrzej Brzeskot*, Katarzyna Bieschke-Wabich*, Karol Drożdż*, Anna Federowicz*, Anna Gigiel*, Anna Januszewska*, Danuta Kamińska*, Andrzej Kieć*, Janusz Kruciński*, Wiesław Łągiewka, Wiesław Orłowski*, Mariusz Ostrowski*, Konrad Pawicki*, Edward Piotrowski*, Anastazja Simińska*, Wojciech Socha*, Marcin Wortmann* **Dzieci:** Zofia Baran*, Jan Rawicki*, Wojciech Pajestka*, Jadwiga Przygoda*

*współpraca

Orkiestra

Dyrygenci: Jerzy Wołosiuk, Małgorzata Bornowska, Franck Chastrusse Colombier*, Vladimir Kiradjiev*. **I skrzypce:** Danuta Organiściuk* (koncertmistrz), Krzysztof Buszczyk* (zastępca koncertmistrza), Aleksandra Głowacz*, Tomasz Rutkowski*, Anna Kaźmierska, Natalia Lebedeva, Jarosław Wojtasiak (inspektor orkiestry). **II skrzypce:** Misza Tsebriy*†, Olga Haritonow, Paulina Majchrzak, Agnieszka Murawska. **Altówki:** Edyta Prątnicka*†, Ewelina Stepień*, Bogdan Krochmal, Marzena Rutkowska, Andrzej Słoniecki. **Wiolonczele:** Wojciech Jaworski*† (koncertmistrz), Małgorzata Olejak*, Włodzimierz Żylin*, Sylwia

Dworzyńska, Mirosława Lignarska, Bogumiła Wójcik. **Kontra-basy:** Iurii Skakun*, Krzysztof Borkowski. **Flety:** Włodzimierz Kopczuk*, Joanna Wojdyło*. **Oboje:** Michał Balcerowicz*, Dorota Jakóbska. **Rożek angielski/obój:** Katarzyna Sobeńko*. **Klarnety:** Piotr Mróz*, Karol Sowa*. **Fagoty:** Andriy Moroz*, Marcin Szczygieł. **Waltornie:** Rafał Kowalczyk*, Karolina Mikołajczyk*, Ivan Yurkou, Łukasz Reginia. **Trąbki:** Mansfet Masny*†, Igor Zuziański*. **Puzony:** Arkadiusz Głogowski*, Oleksij Haritonow*, Grzegorz Włodarczyk. **Tuba:** Sergii Shchur*. **Harfa:** Alicja Badach*. **Perkusja:** Renata Bułat-Piecka*†, Dominika Sobkowiak*

*muzyk solista, † prowadzący grupę

Chór

Kierownik chóru: Małgorzata Bornowska. **Soprany:** Tetiana Bilchak, Aneta Czaplińska, Małgorzata Górna, Kornelia Iwaćkowska, Małgorzata Kieć, Maria Krahel, Kateryna Tsebriy, Marzena Wien-cis-Mamrot*. **Alty:** Monika Gałczyk-Lewicka, Agata Rawska-Kmita, Marina Waszyńska, Aleksandra Wojtachnia (inspektor chóru), Justyna Zawilińska, Małgorzata Zgorzelska*. **Tenory:** Ruslan Bilchak, Adam Kacperski, Ivan Kit, Todor Panovskyi, Marcin Scech*, Piotr Urban. **Basy:** Dariusz Hibler, Winicjusz Jankowski, Dariusz Kotlarz, Oleksandr Polianskyi, Dawid Safin, Adam Szramski, Jarosław Zadon

*solista chóru

Balet

Kierownik baletu: Lucyna Zwolińska. **Asystent kierownika baletu:** Robert Przybył. **Soliści:** Nayu Hata, Ksenia Naumets, Patryk Kowalski, Paweł Wdówka. **Koryfeje:** Żaneta Bagińska, Klaudia Batista, Aleksandra Głogowska, Olga Kuźmina-Pietkiewicz, Stephanie Nabet, Vasyl Kropyvnyi, Piotr Nowak (inspektor baletu). **Zespół baletowy:** Chiara Belloni, Aleksandra Januszak, Monika Jabcoń, Nadine De Lumé, Viridiana Hernandez Martinez, Emma McBeth, Julia Safin, Roger Bernad, Hector Boto Herreras, Jeppe Jakobsen, Andrzej Śmiałek, Yu Yamani. **Masażystka-rehabilitantka:** Marta Pietrzyk

Korepetytorzy-akompaniatorzy: Olha Bila, Olha Bilas

Inspicjentki: Katarzyna Berowska, Marta Miklińska, Maria Malinowska-Przybyłowicz

Dział dekoracji i obsługi sceny: Andrzej Kieć (kierownik), Katarzyna Meronk (z-ca kierownika), Józef Jaworski, Ryszard Kotecki, Sebastian Koziarowicz, Witold Kraszewski, Michał Marszałek, Filip Misiewicz, Paweł Nowakowski, Maciej Pieróg, Marek Prusakowski, Patryk Pyrz, Marcin Telega, Krzysztof Wojtasik

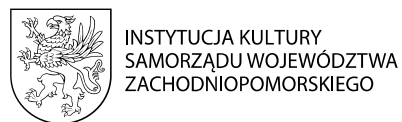
Dział kostiumów i charakteryzacji: Dorota Jagodzińska (p.o. kierownik), Edyta Biernacik, Wanda Caban, Barbara Czerniszewska, Wiesława Misiewicz, Anna Skowron, Bożenna Sobera, Justyna Szulc-Urban, Małgorzata Tatara, Agata Włodarczyk, Wiesława Zygmunt

Dział elektro-akustyczny: Dawid Karolak (kierownik), Zbigniew Carlo, Paweł Kois, Andrzej Kryński, Jakub Skowroński

Administracja

Sekretariat: Agata Gwózdź. **Dział finansowo-księgowy:** Elżbieta Cegielska (główny księgowy), Monika Sałdan (z-ca głównego księgowego), Maria Dziecioł, Dagmara Lis, Joanna Marcinkiewicz. **Dział marketingu:** Anna Markiewicz-Czaus (kierownik), Kinga Baranowska (z-ca kierownika), Anna Basek, Marta Peszko. **Rzecznik prasowy:** Magdalena Jagiełło-Kmieciak. **Dział organizacji pracy artystycznej:** Katarzyna Ładczuk (kierownik), Aleksandra Siudy-Dmochowska, Szymon Piotrowski (stroiciel fortepianów), Misza Tsebriy (bibliotekarz). **Dział administracyjno-gospodarczy:** Joanna Prokocka (kierownik), Andrzej Betka, Mateusz Fryśny, Danuta Kościelna, Robin Mamrot, Marek Pawlonka, Agnieszka Płocha, Andrzej Rzeszutek, Krystyna Sikora, Izabela Szwarc, Ewa Świerzyńska, Elżbieta Zawadzka. **Gł. spec. ds. fund. zewnętrznych i sponsorów:** Agnieszka Balcerczyk. **Dział kadr:** Małgorzata Pigan (kierownik), Monika Marszałek. **Kasa opery:** Janusz Grzegorzczak, Marzena Kaczmarek-Pudło, Iwona Wardak. **Archiwum:** Konrad Kieć. **Specjalista ds. BHP:** Grażyna Chojna. **Inspektor IOD:** Przemysław Oćwieja

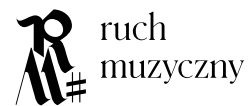

GRIFFIN GROUP

Mecenas Opery na Zamku w Szczecinie w 2021 r.

Partner Opery na Zamku w Szczecinie w 2021 r.

Partner medialny premiery

www.opera.szczecin.pl

Opracowanie redakcyjne / Redaktionelle Bearbeitung

Anna Markiewicz-Czaus

Marta Peszko

Tłumaczenie / Übersetzung

Wojciech Kral

Projekt i skład / Typografische Gestaltung und Schriftsatz

Agata Pelechaty

Wykorzystano fragmenty projektów scenografii autorstwa Grzegorza Policińskiego. /
Fragmente von Bühnenbildern von Grzegorz Policiński wurden verwendet.

